

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 16. februarja 1940

Cena posamezni številki din 150

Pred občnimi zbori združeni

Začenja se doba občnih zborov trgovskih združenj, ki imajo zaradi sedanjih izrednih razmer tudi izreden pomen. Še mnogo bolj skrbno ko druga leta morajo biti letos pripravljene ti občni zbori in še mnogo večja udeležba ko druga leta mora biti letos dosežena na občnih zborih, da bo vsak teh občnih zborov učinkovita manifestacija stanovske solidarnosti in zavednosti ter dela za gospodarski napredek našega naroda. Hkrati pa morajo biti občni zbori tudi močna vzpodbuda za novo in še intenzivnejše delo, da se bo trgovstvo z uspehom moglo obraniti pred vedno večjim in usodnejšim pritiskom, ki prihaja od vseh strani na gospodarske stanove in še zlasti na naš trgovski stan.

Občni zbori ne smejo biti samo navadna formalnost, ki se mora opraviti, temveč morajo biti prave skupščine gospodarskih ljudi, ki vedo, kaj so dolžni narodu in državi, svojemu stanu in napredku gospodarstva, ki pa znajo tudi z argumenti in s trdno odločnostjo braniti svoje pravice in pravice svojega kraja. Občni zbor združenja mora biti letos dogodek za kraj, v katerem ima združenje svoj sedež. Občni zbori morajo zato biti tudi skupščine, na katerih se pokaže solidarnost vseh gospodarskih stanov v zahtevi, da se že enkrat da gospodarskim vprašanjem, od katerih pravilne rešitve zavisi ves napredek naroda, prednost pred le strankarskimi ali le ozko političnimi vprašanji.

Čim večje so težave v gospodarstvu, tem ostrejša postaja tudi konkurenca. Vendar pa ta nikdar ne bi smela zavzeti tako ostrih oblik, da bi stanovski tovariš zaradi dobička uničeval svojega stanovskega tovariša. Letos je zato še posebno potrebno, da se na občnih zborih poudari, da je brez stanovske zavednosti vsak, kdor uganja umazano konkurenco ali kdor brezobzirno izkorišča svoje ev. trenutne prednosti na škodo svojega stanovskega tovariša. Vsak je gotovo sebi najbližji in zdrava konkurenca mora biti, ker brez nje tudi ni solidne trgovine. Toda vsaka reč ima svojo mejo in tako tudi konkurenca.

Razne protidraginjske uredbe, nova davčna reforma, privilegiji najmanjšim konsumom in največjim tovarnam ter nabavljajnim za drugim za deset in desetmilijonskim prometom, vse to dokazuje, da mora biti trgovski stan danes do skrajnosti složen, če se hoče obvarovati pred propadom. Že čut samohranitve trgovca zahteva, da se trgovec oklene svojih stanovskih organizacij s posebno vnmom, ker danes imajo te organizacije tako velike naloge kakor že dolgo ne. Delo za stanovske organizacije ne sme biti danes le cenena fraza, temveč učinkovita resničnost, da bo uspešno delo organizacij moglo vsemu trgovskemu stanu pridobiti ugled in veljavo.

Kakor za trgovske organizacije, tako pa je treba letos še v večji meri delati za napredek svojega stanovskega glasila. Ni v ponos prav nobenemu trgovcu, če je naroden na celo kopo listov, le na svoje stanovsko glasilo ne, ki vedno in brez obotavljanja brani njegove interese. Neresnica pa je tudi, da bi bil le en trgovec, ki ne bi

zmogel naročnine vsaj za tedensko izdajo »Trgovskega lista«. Trgovec, ki bi bil finančno tako slab, da ne bi zmogel niti enega dinarja na teden za svoj list, ta trgovec se tudi ne bo mogel dolgo braniti proti težavam, ki pritiskajo danes trgovski stan.

V usodnih dneh in v težavnih situacijah je vedno le ena rešitev:

delo in zopet delo. Čim večji je pritisk na trgovski stan, čim večje krivice se mu delajo, tem večji mora biti tudi odpor trgovstva. Ta odpor pa mora biti organiziran, ker drugače ne more doseči pravega uspeha.

Organiziran odpor morejo dati le združenja. V združenjih se zbira sila trgovstva, tu se krepi sta-

novska zavest, v njih se veča volja za delo. Odločilni za delo trgovskih združenj pa so njih občni zbori in zato morajo biti ti skrbno pripravljene, da bodo prave skupščine vsega članstva.

Čas občnih zborov se mora zato dobro izkoristiti in potem je gotovo, da bo trgovstvo dobro premagalo vse sedanje težave.

Zakaj primanjkuje petroleja?

Drž. nadzorna oblast naj na to vprašanje! odgovori

Mnogo preveč je vsa naša gospodarska javnost zainteresirana na pravilni oskrbi s petrolejem in bencinom, da bi se mogli zadovoljiti s tako kratkim pojasnilom, kakor ga je dal bencinski kartel na očitke g. Golla, da je namreč vse poslovanje pod državnim nadzorstvom in s tem tudi že dano zadostno jamstvo, da je poslovanje kartela v vsakem oziru pravilno.

Naša javnost se s takšnim kratkim odgovorom ne more zadovoljiti, temveč zahteva, da drž. nadzorna oblast pove, kako izvaja to

nadzorstvo in kaj je pri tem nadzorstvu ugotovila. Zlasti pa zahteva javnost, da nadzorna oblast tudi odgovori na očitke g. Golla in jasno pove, če so ti očitki resnični ali ne!

Molk na očitke g. Golla pa je absolutno nedopusten, ker tu ne gre le za osebne interese nekih trgovcev, temveč tudi za interese države in celo interese državne obrambe.

Zato ponavljamo svoj poziv državnim nadzorni oblasti, in da bo mogla tem lažje ustreči tej zahtevi, objavljamo v naslednjem

Novo pismo g. Golla,

ki smo ga prejeli v objavo in ki se glasi:

Najlepše se Vam zahvaljujem, da ste moj članek »Zakaj ni pri nas petroleja?« objavili. Zelo me tudi veseli, da ste v zadnjih številkah pozvali državne oblasti, da pojasnijo, če so moja izvajanja resnična, ker bom na ta način morda le imel priliko dokazati svoje trditve pred oblastmi ali pred sodiščem. Državna oblastva namreč do sedaj še niso hotela reagirati na vse pritožbe proti kartelu, ki smo jih napisali nekaj sto ter tudi niso ničesar podvzela proti krivicam, ki se dogajajo malim domačim uvoznikom glede carine, monopolne takse itd.

Nadzorna oblast nad uvozom in prodajo tekočega goriva ima po uredbi za tekoče gorivo od 1. okt. 1938. naprej Uprava državnih monopolov.

Ko smo bili vsi uvozniki meseca julija 1939. poklicani na sejo Uprave državnih monopolov radi vskladiščenja rezerve, sem jaz pri diskusiji zahteval besedo in vpričo vseh domačih uvoznikov ter vpričo kartelnih zastopnikov izjavil, da je samo kartel kriv, da je uvoz tekočega goriva otežčen. Izjavil sem, da pošilja kartel letno več milijonov tukaj zbrane denarja v inozemstvo samo zato, da se inozemske tvrdke zavzejo, da ne bodo več prodajale blaga v Jugoslavijo. Navajal sem, da so svoječasni direktorji reške rafinerije dobili od kartela odpravnino več milijonov lir in so se zavezali, da do konca 1. 1939. ne bodo več dobavljali blaga v Jugoslavijo. (Sedaj pa je pogodba potekla in je uvoz iz Reke začasno možen.) »Aquila« v Trstu je napravila tak dogovor s kartelom leta 1938. in so ji odstopili za to 5%ni delež pri kartelu. Ta dogovor z »Aquilom« je celo odobren kot bencinski kartel št. 4. Omenil sem tudi, da smo imeli v enem samem letu šest različnih dobavitelj iz Romunije, ker je kartel eno za drugo podkupil, da nam niso hotelo več dobavljati blaga.

Vsa moja izvajanja so številni

uvezniki potrdili. Načelnik oddelka za tekoče gorivo na moja izvajanja sploh ni hotel reagirati. Ob isti priliki se je vodila tudi debata o vskladiščenju tekočega goriva. Po pravilniku se priznavajo rafinerijam že obstoječi nadzemni rezervoarji za vskladiščenje rezerve, čeprav ti rezervoarji niti najmanj ne ustrezajo današnjim potrebam, ker niti malo niso varni pred zračnimi napadi. Vsi domači uvozniki pa morajo zgraditi po istem pravilniku na poseben način zaščitene rezervoarje!

Domači uvozniki smo proti temu protestirali in zahtevali, da Uprava državnih monopolov pobira pri uvozu poseben uvozniki doprinos na vsak kg uvoženega blaga in da iz teh dohodkov vojska sama gradi rezervoarje na način in na mestu, kakor to najboljše ustreza. Tudi s tem predlogom, ki je bil gotovo v interesu narodne obrambe, nismo uspeli.

V dokaz, da so moje trditve, ki ste jih objavili v Vašem cenj. listu, resnične in da je kartel res z napačnimi kalkulacijami varal in oškodoval državo, prilagam v prepisu dve kalkulaciji, ki jih je kartel predložil meseca decembra 1939. Upravi državnih monopolov.

A

Kalkulacija

koštanja petroleuma za 100 kgr. pri preradi u rafinerijama na dan 7 decembra 1939 godine:

	Din
1. Nabavna cena sirovog ulja fob Djurdjevo	164.51
2. Podvoz Djurdjevo - Bos. Brod odnosno Caprag	19.705
3. Troškovi oko nabavka sirovina u Romuniji preuzimanja sirovina u Djurdju i istovar u rafinerijama	1.62
4. Carina, prometni porez i uvozniki doprinos	56.224
5. Transportni manjak	1.748
6. Gradska trošarina	0.50
7. Troškovi prerade sirovog ulja, amortizacija, investicija u rafineriji i gubitak kod prerade	48.283
8. Gubitak na razlici u ceni kod ulja za loženje	12.178
9. Troškovi režije i distribucije (skladišni i administrativni troškovi, amortizacija i investicija	

to distribucija, manjei i t. d.)	64.55
10. Podvoz od rafinerija do svih sreskih mesta u zemlji i povračaj prazne buradi	80.—*
11. Društveni porez	26.565
12. Zarada od 8% investiranog kapitala	34.12
Svega	510.—
Monopolna taksa	200.—
Ukupno	710.—

* Napomena: Podvoz je samo približno obračunat, pošto društva nisu do sada plaćala podvoz do svih sreskih mesta, već samo do svojih prodajnih centara.

U gornjoj kalkulaciji nije uključen gubitak koji tereti sirovo ulje a radi sniženja i izjednačenja prodajne cene benzinske mešavine. Gubitak iznosi Din 16.665.948— na prodaje od 28.891.892 litara pri preradi od 90.000 tona sirove nafte. Taj gubitak dodeljen na 118.000 tona sirove nafte (uvoz od 1. VII. 1938 do 30. VI. 1939) iznosi Dinara 14.12.

B

Kalkulacija

cene koštanja za 100 kilograma uvezenog petroleuma iz Romunije na dan 7 decembra 1939 godine:

1. Nabavka rafiniranog petroleuma fob Djurdju	170.20
2. Podvoz Djurdju-Beograd	13.50
3. Troškovi preuzimanja robe u Djurdju, istovar u Beogradu i dr.	2.32
4. Carina, skupni porez na poslovni promet i uvozniki doprinos	119.50
5. Transportni manjak	3.06
6. Troškovi režije i distribucije (skladišni i administrativni troškovi, amortizacija, investicija, distribucija, manjkovi i t. d.)	64.55
7. Podvoz gotovih proizvođa od Beograda do svih sreskih mesta	80.—*
8. Društveni porez	26.565
9. Zarada	34.12
Svega	513.815
10. Monopolna taksa	200.—
Ukupno	713.815

Odbitak od troškova režije i distribucije po pristanku društava

3.815

Ostaje 710.—

* Podvoz je samo približno obračunat pošto društva nisu do sada plaćala podvoz do svih sreskih mesta, već samo do svojih prodajnih centara.

18 decembra 1939 godine u Beogradu

Iz samih teh kalkulacija se jasno vidi, da so povsem izmišljene ter napačne. To mora opaziti tudi vsak laik, ki še nikdar ni imel posla z izdelavo petroleja.

V obeh kalkulacijah je pravilna samo prva številka, to so nakupne cene sirove nafte v Romuniji ter nakupne cene rafiniranega petroleja. Iz teh cen je točno razvidno, da je razlika med ceno sirove nafte in ceno rafiniranega petroleja v Romuniji 6 par po kg. V to ceno so torej vključeni vsi stroški za predelavo blaga ter zaslužek romunskih rafinerij.

V kalkulaciji A pa navaja kartel, da jih stane predelava, amortizacija, distribucija, manko itd.

din 1'25 po kg. Torej trdi kartel, da ga stane predelava itd. po kg din 1'25, medtem ko stane isto v Romuniji samo 6 par. Seveda mora vsak laik, ki se le malo razume na proizvodnjo petroleja, vedeti, da predelava ne stane din 1'25 po kg. Tudi številka za prevoz blaga je izmišljena, ker kartel ne pošilja petroleja iz rafinerij v posameznih sodih in kantah, ampak skoro izključno v vagonskih pošiljkah, za katere ima kartel posebno povlastico in ga stane najdaljši prevoz iz Bosanskega Broda do Skoplja samo din 69'70 in iz Capraga do Jesenice pa samo din 35'60. Kako je potem mogoče, da jih stane povprečni izvoz petroleja 80 par po kg?

Te napačne kalkulacije je kartel predložil, da bi s tem dokazal, da ga stane petrolej din 1'75 več kot domače uvoznike petroleja, bodisi da ga izdeluje sam ali da ga uvaža kot gotov produkt. Čeprav je torej vsakomur jasno, da so te kalkulacije napačne in izmišljene, je Uprava državnih monopolov na podlagi teh kalkulacij znižala kartelu monopolno takso za petrolej za din 2'—, ostalim domačim uvoznikom pa samo za 25 par.

Mislim, da sem s temi kalkulacijami, ki jih blagovolite skupno s tem mojim pismom objaviti, dokazal javnosti, da je kartel z napačnimi navedbami varal in oškodoval državo. Z znižanjem monopolne takse je država prikrajšana za 100 milijonov dinarjev letno v korist kartela inozemcev. S tem pa je Uprava državnih monopolov onemogočila uvoz in predelavo petroleja vsem domačim tvrdkam, ki morajo razen tega plačati pri uvozu petroleja carino, uvozniki prispevek in skupni davek v višini din 1'26 za kg, medtem ko plača kartel pri uvozu tako zvane nafte samo din 0'55 po kg. Domače izvenkartelske rafinerije pa morajo pri uvozu sirove nafte plačati 100% več carine kot kartel. Vsega tega pa Uprava državnih monopolov ni upoštevala.

Kartel se je v svojem odgovoru na moj članek v dnevnikih pozval na kontrolo državne oblasti. S takim odgovorom pa se naša javnost nikakor ni zadovoljila. Znova pozivam kartel, da javnosti odgovori, ali morda ni res, da je predložil Upravi državnih monopolov obe prej navedeni kalkulaciji? Pozivam kartel, da javnosti izjavi, ali sem si morda te povsem napačne številke izmislil jaz? Če tega ne stori, je s tem dokazano, da si jih je izmislil kartel in s tem prevaral državo.

Kartel je v svoji kalkulaciji samo pozabil vnesti one ogromne vsote, ki jih plačuje v inozemstvo tvrdkam, da se odrekajo prodajati svoje blago domačim jugoslovanskim tvrdkam.

V kalkulaciji A. je šel kartel celo tako daleč, da trdi, da izgubi pri prodaji bencinske mešanice din 16,500.000— letno.

Iz kalkulacije B pa je razvidno, da je kartel pristal na to, da se je njegova kalkulacija znižala vsega za tri pare po kg.

Ako državna oblastva mojim izvajanjem ne bi verjela, jih prosim, da postavijo v naše podjetje »Motoroil« d. z. o. z., Maribor, kontrolorja, ki naj ugotovi, koliko faktično stane predelava sirove nafte v najmanjši rafineriji v Jugoslaviji in ali res izgubimo radi določenih bencinskih cen pri

prodaji bencinske mešanice dinarjev 14/12 na 100 kg. Jaz bom namreč dotičnemu kontrolorju dokazal, da imamo kljub temu, da plačujemo 100% več carine na surovo nafto kot kartel, pri izdelavi in prodaji bencina še primeren zaslužek. Nadalje mu bom dokazal, da bi lahko prodajali tudi petrolej še s primernim zaslužkom in za din 1— po kg ceneje, kot so sedaj določene prodajne cene, ako nam dajo državna oblastva glede carine in monopolne takse iste pravice kot jih imajo inozemski mogotci. Razumljivo pa je, da ne moremo proizvajati in prodajati petroleja po tej ceni, ako plačamo dvojno carino za surovo nafto in din 175 monopolne takse za kg več kot kartel.

Zato pa je kartelu na ljubo in v škodo državi še vedno ogromno pomanjkanje petroleja v Sloveniji.

Gustav Goll

Nemci pristali na zvišanje lesnih cen

V soboto se je pričelo na Bledu zasedanje nemško-jugoslovanskega lesnega odbora, ki se sestaja vsake tri mesece. Načelnik nemške delegacije, ki je štela 15 članov, je bil vladni svetnik Bortz, naše delegacije pa načelnik gozdnega ministrstva inž. Milan Manojlović. Na zadnjem sestanku odbora v Beogradu nemški delegati niso hoteli pristati na zvišanje cen, zaradi česar je nato padel izvoz lesa v Nemčijo. Naši delegati so sicer na to neizogibno posledico že takrat opozarjali nemške delegate, ki pa le niso v to verjeli. Kasnejši razvoj lesnega izvoza je napoved naših delegatov potrdil.

Sedaj so Nemci na zvišanje cen lesa pristali. Tako se zviša cena za rezano jelovino tombante v širini od 10 cm navzgor od 33 do 36 na 50 do 55 RM. Kakor hitro bo novi odgovor objavljen v celoti, ga bomo objavili tudi mi.

Novi dogovor velja do 31. maja.

Če bodo zvišane železniške tarife v Jugoslaviji ali uvedene izvozne carine, na kar se misli, prevzame te zvišane stroške nemški uvoznik ali pa more od kupčije odstopiti.

Ljubljanski spomladanski velesjem

pod pokroviteljstvom Njegovega Vel. kralja Petra II. bo letos od 1. do 10. junija.

Uvedbo izvoznih carin predlagajo nekateri

Nekatere evropske države so uvedle po izbruhu vojne izvozne carine, da bi s tem obvarovale svoje prebivalstvo in svoje gospodarstvo pred pomanjkanjem živil in surovin. Od balkanskih držav ni dosedaj še nobena uvedla izvoznih carin. V zadnjem času pa se poroča, da jih namerava uvedti Romunija, ki pa bi jih uvedla predvsem iz fiskalnih razlogov. Sedaj predlagajo tudi pri nas nekateri, da se uvedejo na nekatere predmete izvozne carine. Odločilni krogi so o tem predlogu tudi že razpravljali, vendar še ni gotovo, če se bo ta predlog tudi izvedel.

Industrija nogavic obremenjena z dvakratnim obdačenjem

Združene tvornice nogavic v Beogradu so poslale na finančno ministrstvo predstavko, v kateri se pritožujejo, da je v tarifi skupnega davka na poslovni promet k uredbi o spremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet predviden davčni dodatek v višini 25% na svilene in polsvilene tkanine, ki vsebujejo bombažno predivo ter da ta mešanica ni limitirana, kakor je to bilo v prejšnji uredbi. Tvornice naglašujejo, da se od svilenega in polsvilenega prediva pri uvozu plača skupnega in luk-

suznega davka v višini 44% vrednosti blaga. Te nogavice vsebujejo samo 8 do 10% bombažnega prediva, od katerega se plača pri uvozu 31% vrednosti. Sedaj mo-

ra kupec poleg vseh drugih davkov plačati še 25% prometnega davka od že plačanega davka ter od vrednosti blaga. Takšno dvojno obdačevanje mora težko zadeti po-

trošnike. Tvornice zato zahtevajo, da se mešanica bombaža in svile omeji, da se plača ta davek samo od njih nogavic, ki vsebujejo več ko 12% bombaža.

Uredba o kontroli cen

Kmetijski proizvodi še nadalje izven kontrole

Na podlagi čl. 9. in čl. 23. uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije je minister za trgovino in industrijo predpisal naslednjo uredbo:

Člen 1.

Minister za trgovino in industrijo ter minister za socialno politiko in ljudsko zdravje določata, kateri predmeti iz člena 1. uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije spadajo pod kontrolo cen po predpisih te uredbe.

Pod predpise te uredbe ne spada prodaja lastnih proizvodov kmetovalcev.

Člen 2.

1. Uvozniki, trgovci na debelo in proizvajalci (predelovalci) ne smejo zvišati cen predmetov, za katere je po členu 1. te uredbe predpisana kontrola v notranjem prometu, če to zvišanje cen predhodno ne prijavijo pristojni oblasti (člen 5.) ter ne dobe dovoljenja v smislu navedenega člena. Hkrati s prijavo se morajo predložiti tudi vsi dokazi, s katerimi se utemeljuje zvišanje cen. Prijava mora biti individualna ali pa skupna za več podjetij dotične stroke. Skupna prijava se vlaga po pristojnem obveznem združenju ter z območja iste banovine oziroma uprave mesta Beograda.

2. Pristojna oblast je dolžna, da proizvajalcem (predelovalcem) čim hitreje, najkasneje pa v roku 15 dni, uvoznikom in trgovcem na debelo pa najkasneje v 7 dneh po prejemu prijave izda odlok, s katerim se ali dovoljuje ali pa prepoveduje prodaja po zvišanih cenah. More tudi odrediti nižjo ceno, kakor pa se v prijavi zahteva. Dovoljena cena velja kot maksimalna cena za prodajo na sedežu dotičnih obratov.

3. Dovoljeno zvišanje cen mora pristojna oblast takoj prijaviti uradu za kontrolo cen (člen 6.) ter objaviti na običajni način v svojih prostorih in v listih.

Te objave morajo listi objaviti brezplačno.

Člen 3.

1. Za predmete, ki spadajo pod predpise te uredbe, bo urad za kontrolo cen pregledal tudi one cene, ki so se zvišale še pred uveljavljenjem te uredbe.

2. Če urad ugotovi, da to zvišanje ni bilo upravičeno, mora predpisati po zaslišanju odbora za kontrolo cen maksimalne cene za dotične predmete. Te cene mora takoj objaviti v časopisih in po radiu.

3. Predmeti, za katere se na ta način določijo cene, se ne smejo prodajati v trgovini na debelo po višjih cenah brez dovoljenja v smislu člena 2. te uredbe.

4. Minister za trgovino in industrijo v soglasju z ministrom za socialno politiko in ljudsko zdravje more odrediti, da določa za posamezne predmete, ki spadajo pod predpise te uredbe, maksimalne cene za vso državo urad za kontrolo cen. Te cene se smejo spremeniti samo z naknadnimi odloki urada za kontrolo cen.

Člen 4.

1. Od vsake prodaje predmetov, za katere veljajo predpisi te uredbe, proizvajalcem (predelovalcem) in trgovcem zaradi predelave ali preprodaje morajo prodajalci obvezno izdajati račune. V računu se mora jasno označiti kakovost prodanega blaga.

2. Proizvajalci (predelovalci) in prodajalci na debelo predmetov, za katere je po členu 1. te uredbe predpisana kontrola cen, morajo legitimiranim organom kontrole dopustiti vstop v svoje poslovne

prostore ter jim na njih zahtevati v vpogled vse poslovne knjige in vso korespondenco ter vse podatke o poslovanju z dotičnimi predmeti. Organi kontrole imajo pravico ugotoviti količine dotičnega blaga, s katerim proizvajalci na debelo razpolagajo.

Člen 5.

1. Pristojna oblast za kontrolo cen je banska uprava, ki je teritorialno pristojna za sedež dotične prodajalne oziroma uprave mesta Beograda za njen sedež.

2. Minister za trgovino in industrijo imenuje po potrebi strokovne kontrolorje cen pri pristojnih oblastvih iz prejšnjega člena z nalogo, da vodijo vse posle v zvezi s kontrolo cen. Poleg tega more v važnejših trgovskih in industrijskih središčih imenovati tudi krajevne kontrolorje cen z nalogo, da nadzorujejo izvajanje kontrole cen ter da pomagajo pristojni oblasti pri izvrševanju funkcij, ki so ji predpisane s to uredbo.

3. Pri izdajanju odlokov po čl. 2. te uredbe mora pristojna oblast na sedežu dotičnega obrata, kadar je to le mogoče, zaslišati mnenje krajevnega odbora za zatiranje draginje.

4. Pritožbe proti odlokom bankskih uprav oziroma uprave mesta Beograda se vlagajo ministru za trgovino in industrijo v roku 15 dni po dnevu prejema odloka. Pritožbe nimajo odločilne moči. Proti odlokom ministra za trgovino in industrijo ni dopustna pritožba na državni svet.

Urad za kontrolo cen

Člen 6.

1. Urad za kontrolo cen, ki se ustanovi pri ministru za trgovino in industrijo, je dolžan skrbeti za izvajanje te uredbe, zlasti pa mora: a) proučevati gibanje cen v državi in vzroke ev. sprememb pri predmetih, za katere je bila po tej uredbi uvedena kontrola cen, b) izdajati odloke po členu 3. te uredbe, c) dati pristojnim oblastem navodila za izvajanje kontrole cen in vse potrebne podatke zaradi izenačenja njih postopka, d) dati iniciativno in sodelovati s pristojnimi ustanovami zavoljo oskrbe s posameznimi predmeti kakor tudi zavoljo raciniranja potrošnje predmetov, v katerih bi se pojavilo pomanjkanje v večji meri.

2. Na čelu urada za kontrolo cen je šef, ki ga imenuje minister za trgovino in industrijo. Šef vodi posle urada s sodelovanjem odbora za kontrolo cen, ki se ustanovi pri uradu. V tem odboru so: po en zastopnik kmetijskega ministrstva, ministrstva za socialno politiko in notranjega ministrstva, Glavne združne zveze konsumnih zadrug, Osrednjega tajništva delavskih zbornic, Centrale industrijskih korporacij, Trgovinske in obrtniške zbornice v Beogradu. Člani odbora morajo imeti svoje namestnike. Predsednik odbora je šef urada za kontrolo cen.

Člen 7.

1. Odbori za pobijanje draginje po členu 10. uredbe za pobijanje draginje in brezvestne špekulacije morajo določiti, katere cene so v dotičnem območju občutno poskočile. Proučiti morajo razloge in upravičenost tega gibanja cen ter preiskati ev. pojav izginjenja posameznih predmetov s trga ter o vseh teh vprašanjih poročati uradu za kontrolo cen.

2. Pristojna oblast mora skrbeti za sklicanje in delo odbora za pobijanje draginje.

Kazni

Člen 8.

1. Uvozniki, trgovci na debelo in proizvajalci (predelovalci), ki prodajajo po višjih cenah brez prijave in brez dovoljenja v smislu člena 2. te uredbe, se kaznujejo v veleprodaji z zaporom do 6 mesecev in denarno kaznijo do 50.000 din, v maloprodaji pa z zaporom do 30 dni in denarno kaznijo do 5000 din.

2. Z enako kaznijo se kaznujejo tudi uvozniki, trgovci na debelo in proizvajalci (predelovalci), ki v nasprotju s členom 3. te uredbe prodajajo po višjih cenah predmete, za katere so cene maksimi-

Izjava trgovinskega ministra o uredbi

Trgovinski minister dr. Andres je dal ob izdaji uredbe o kontroli cen novinarjem naslednjo izjavo:

»V izrednih razmerah, ki jih doživljamo, mora država energično intervenirati zaradi ohranitve določenega reda v cenah ter zaščititi potrošnike pred izkoriščevalci, katerim gre relativno pomanjkanje nekaterih predmetov na roko. Naša prizadevanja pa se ne omejujejo le na pobijanje monopolističnih tendenc in zlorab s policijskimi odredbami. Mi bomo gledali tudi na to, da s povečanim uvozom surovin in zadostno oskrbo domačega trga, z intervencijo na trgu, s transportno in obrtno politiko odpravimo lokalne vzroke za zvišanje cen ter da uspešno vplivamo na izoblikovanje cega sistema cen v naši državi. Stabilnost naše valute ter bolj pravilno gibanje cen surovin na svetu bosta omogočila uspeh našemu delu.

Toda izhodna točka za vso akcijo je kontrola cen. Sistem kontrole cen, ki smo ga sprejeli, se odlikuje po jasnosti, enostavnosti in praktičnosti. Na eni strani je za vse predmete, ki smo jih določili in katerih je skupno 25, prepovedano vsako nadaljnje povečanje cen brez predhodnega dovoljenja pristojne oblasti (banske uprave oziroma uprave mesta Beograda). Ta prepoved se nanaša na cene predmetov, ki jih prodajajo uvozniki-trgovci na debelo in proizvajalci oziroma predelovalci. Cene v detajlni trgovini se bodo kontrolirale po uredbi o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije. Pristojne oblasti morajo v določenem roku dovoliti ali prepovedati zahtevano zvišanje cen. Na drugi strani pa je pooblaščen urad za kontrolo cen, ki s tem ustanovil v svojem ministru, da preiskuje upraviče-

mirane ko tudi oni, ki pri prodaji predmetov, ki spadajo pod predpise te uredbe, ne izdajajo računov, ter tudi oni, ki ne dovolijo dostopa v svoje delovne prostore, vpogleda v knjige in korespondenco v smislu člena 4. te uredbe.

3. Kazni izrekajo oblastva, določena v členu 18. uredbe z zakonsko močjo o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije.

Člen 9.

1. Minister za trgovino in industrijo bo določil v soglasju z ministrom za finance proračun materialnih in osebnih izdatkov za izvajanje te uredbe.

2. Finančni minister bo v mejah tega proračuna dal trgovinskemu ministru na razpolago potrebna sredstva v obliki izrednega kredita.

Člen 10.

Podrobnejša določila za izvajanje te uredbe bosta predpisala trgovinski in socialni minister.

Člen 11.

Ta uredba stopi v veljavo z duem njene objave v »Službenih novinah«.

nost tudi dosedanjih zvišanj cen. V kolikor bi ugotovil, da dosedanje zvišanje ni upravičeno, bo predpisal urad za te predmete maksimalne cene. Razume se, da bo pri določevanju cen upošteval tudi kakovost blaga.

Da bi olajšali bankim upravam delo pri kontroli cen, smo predvideli posebne kontrolorje cen, kateri se jim bodo dodelili. Urad za kontrolo cen bo skrbel na splošno za izvajanje nove uredbe ter za to, da se spravijo v sklad postopki posameznih bankskih uprav v tej zadevi, po potrebi pa bo tudi urad sam reguliral cene za vso državo. Zelo važna je določba, da imajo organi kontrole pravico ugotavljati količino blaga, s katerim proizvajalci na debelo razpolagajo.

Uredba o kontroli cen je rezultat temeljitega dela za uvedbo sistema kontrole, ki bo brez oviranja gospodarskega življenja in brez nepotrebnega šikaniranja mogel preprečiti neupravičene skoke cen in tudi zlorabe nekkih brezvestnih špekulantov. Čeprav ministrski odbor za gospodarska in socialna vprašanja ni sprejel načrta, ki ga je predložila po večmesečnem delu komisija v ministru za socialno politiko in ljudsko zdravje, moram priznati, da nam je ta načrt mnogo pomagal, da smo prišli do sedanje uredbe, ki je bolj enostavna in bolj praktična. Zato je treba tej komisiji izreči priznanje za njeno delo.

Prepričan sem, da bo dala uredba kljub nekim težkočam, ki se bodo vsaj v prvem času verjetno pojavile, dobre rezultate.

Samo želimo, da bi se optimistično mnenje gospoda trgovinskega ministra v celoti uresničilo. Mi smo mnogo manj optimistični.

Državni premogovniki zvišujejo cene

Državni premogovniki so že prejšnji mesec zvišali ceno premoga za 5 do 10 din za tono. Kakor poroča »Jugoslavenski Kurir« pa je ministru za gozdove in rudnike sklenilo, da se s 15. februarjem cene premoga znova zvišajo, in sicer za 50 din za tono ali za 20%. Prav tako se bodo zvišale tudi cene premoga iz premogovnikov Breza in Zenica, ki pripadata koncernu »Jugočelik«.

Ravnokar ustanovljeni urad za kontrolo cen je torej že dobil prvo nalogo, da prouči in dožene, če je to zvišanje cen premoga iz državnih premogovnikov tudi upravičeno. Upamo tudi, da bo novi urad to nalogo tudi izpolnil, ker bi bilo vendarle preveč čudno, če bi veljala uredba o kontroli cen le za zasebnike in trgovce s kurivom,

ne pa tudi za največje producente, med katere spadajo tudi državni premogovniki. Poleg tega je s podražitvijo premoga naša industrija tako zelo prizadeta, da je naravnost nujno, da stori novi urad za kontrolo cen svojo dolžnost.

Občni zbori

21. redni občni zbor delničarjev Združenih opekarn v Ljubljani bo 28. februarja ob 11. v družbenih prostorih na Miklošičevi cesti v Ljubljani. Delnice je treba položiti vsaj šest dni pred občnim zborom.

Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru ima redni občni zbor v soboto dne 9. marca o polni šestih zvečer v Mariboru, Sodna ulica št. 9/II.

Kmetska posojilnica v Ljubljani proda velik planinski hotel pri Sv. Neži nad Tržičem.

Politične vesti

Vlada dr. Kjuševanova na Bolgarskem je odstopila Bolgarski kralj je demisijsko sprejel. Demisijska je v zvezi s končanimi volitvami v sobranje.

Novo bolgarsko vlado je sestavil univ. prof. Bogdan Filov, zun. minister pa je postal dosedanji bolgarski poslanik v Beogradu Ivan Popov, ki je znan prijatelj Jugoslavije. Moremo upati, da se bo sedaj prijateljstvo z Jugoslavijo še poglobilo. Kriza bolgarske vlade je izbruhnila predvsem zaradi nezadovoljstva z notranjo politiko Kjuševanovca.

Zavezniška vojska, ki se zbira pod poveljstvom generala Weyganda na Bližnjem vzhodu, ima sedaj že okoli pol milijona mož, a bo povečana na en milijon. S to vojsko imajo zavezniški možnosta, da izpolnijo svoje garancije Turčiji, Grčiji in Romuniji, morejo pa tudi vsak čas začeti ofenzivno akcijo.

Po vesteh iz Londona bo Nemčija začela v najkrajšem času odposiljati svoje čete na Kavkaz. Po teh vesteh je najnovejši nemško ruski dogovor predvsem naperjen proti Turčiji. V Turčiji sami izjavljajo, da nimajo o teh verzijah nikakih informacij. Vendar je verjetno, da bo Sovjetska Rusija z izgovorom, da se čuti zaradi zbiranja francosko-angleške vojske na Bližnjem vzhodu ogroženo, začela koncentrirati svoje čete ob Kavkazu, da bi mogle te braniti petrolejska polja pri Bakuju, ki so sedaj le slabo zaščena.

Štrajna bitka pri Summi traja že 14 dni. Sovjeti vane vedno nove čete, nove tanke in nove kanone. Sovjetske čete so sedaj tudi bolj opremljene. Sovjeti napadajo neprestano, da bi čim prej utrudili finske čete. Izgube Fincev so težke, vendar pa neprimerno manjše od sovjetskih. V sedanji ofenzivi na Karelijski ožini so izgubili Rusi že okoli 14.000 mrtvih vojakov. Finci so uničili tudi nad 200 tankov in oklopnih sani. Finci so začeli uporabljati v boju proti tankom in oklopnim vozovom čisto novo taktiko, ki se je zelo dobro obnesla.

Finci priznavajo, da so si sovjetske čete osvojile nekatere utrdbe pred Mannerheimovo linijo, vendar pa naglašajo, da je glavna obrambna črta še nedotaknjena. Čer pa dobivajo sovjetske čete neprestano ojačenja, je tudi vedno bolj nujno, da dobe pomoč tudi Finci.

Finci so kljub silno težkim bojem na Karelijski ožini zelo optimistični in so prepričani, da bodo zdržali sovjetski napad. Tuji vojaški strokovnjaki menijo, da bodo začeli sovjetski napadi polagoma popuščati.

Mornariški minister Churchill je tejal v parlamentu, da se bodo angleški mornarji kljub postopanju nemških ladij in letal proti neoboroženim ladjam ravnali še natančno po načelih humanosti. Ker Nemci streljajo tudi na neoborožene ribiške ladje, bodo tudi te v bodoče oborožene.

Francosko zunanje ministrstvo objavlja, da bodo postavljene pred sovjetskim veleposlaništvom v Parizu policijske straže, ker poslanstvo še nadalje vzdržuje zveze z razpuščenim komunistično stranko. Angleška admiraliteta sporoča, da sta bili zopet potopljeni dve nemški podmornici, skupno torej ta teden že pet. Ena podmornica je bila potopljena pol ure potem, ko je potopila neko angleško ladjo.

Maršal Göring je imel po radiu govor na kmetovalce. V govoru je poudaril, da se mora zaradi angleške blokade domača agrarna produkcija še povečati. Kmetovalcem se bodo dodelili poljski in tuji sezonski delavci, da delovnih moči ne bo manjkalo. Premoga je v državi dovolj zlasti po pridobitvi šleskih premogovnikov. Zaradi mraza pa trpi promet in zato manjka premoga. Vsak hektar se mora obdelati, zlasti pa se morajo gojiti oljnatne rastline. Z njimi se mora zasadi najmanj 200.000 ha. Za 10 do 15% se mora povečati pridelava pese in krompirja. Država bo plačevala posebne nagrade za novo pridobljena polja. Posebno skrb je treba nadalje posvetiti mlekarstvu. Klanje krav bo zato dovoljeno le izjemoma, ker je mleko važnejše od mesa. Kmetje tudi ne smejo več porabiti sami toliko mleka kot doslej in naj pijejo le posneto mleko. S pozivom, da grede vsi na delo, je zaključil Göring svoj govor.

Bivši finski zunanji minister Erko, ki je sedaj finski poslanik v Stockholmu, je izjavil, da bo Finska z novimi nakupi letal v dveh mesecih v zraku močnejša od Sovjetske Rusije.

Dve večji angleški petrolejski ladji sta se potopili, ker sta bili torpedirani.

Protidraginjska uredba se je ponesrečila

Ugotovitve ljublianskega protidraginjskega odbora

Ko je lani v septembru izbruhnila vojna, je našo javnost zgrabila prava vojna psihoza, ki je spravila vse naše gospodarsko življenje v nered. Položaj je bil v resnici nad vse težaven. Zaradi silnega omejevanja uvoznih dovoljenj skozi vse leto so imele naše industrije le majhne zaloge surovin. Tudi veletrgovina je bila iz istega razloga preslabo založena. Prevzeti od vojne psihoze so začeli ljudje kopičiti blago in denar. Cene so se zaradi tega skokoma dvigale, alarmantne vesti, ne v majhni meri tudi plod tuje propagande pa so vznemirjenje ljudstva še večale. Pri taknem položaju pa so naloge države že samo zaradi zunanje-političnih dogodkov silno narasle, zato pa so se tudi njeni izdatki nenavadno povečali. Tudi država z dobrim upravnim aparatom bi vse te naloge le težko res dobro izvedla; kaj šele naša, ki je tolikokrat zahtevano upravno reformo kar naprej odlagala. Edina sreča je bila, da je bil sporazum že sklenjen — in to nas je rešilo.

Pri taknem položaju so odločujoči činitelji čutili, da morajo nekaj ukreniti — in sicer hitro, ker bi sicer postal nered prevelik. Zlasti pa je bilo treba ustaviti draginjo, ker bi sicer postal položaj nameščencev obupen. Tako je izšla protidraginjska uredba.

Ta pa je bila izdana na oni osnovni zmoti, kakor da velja tudi za gospodarske stanove povest o pridnem Janezku in hudobnem Mihecu. Pridni Janezki so pri nas od nekdanj zaradi velikega števila volivnih kroglic kmetovalci in kot njih privesek tudi zadruga, hudobni Miheci pa so vsi drugi gospodarski stanovi. Zato je tudi nova protidraginjska uredba dekretirala, da se zaradi zviševanja cen agrarni producenti ne smejo preganjati. S tem so bila mahoma vsa živila izvzeta iz protidraginjskih ukrepov. Zaradi slabe uprave pa je bilo tudi nemogoče uporabljati protidraginjsko uredbu proti kartelom. Tako so bili praktično izvzeti iz protidraginjske uredbe tudi karteli, ki dejansko diktirajo cene trgovcem in dostikrat tudi industriji.

Vsa peza dekretirane protidraginjske uredbe je tako padla na trgovce-detajliste, ki so nakrat stali pred javnostjo kot glavni in največji krivci, pa čeprav so bili sami najbolj težko prizadeti, ker so bili pritisnjeni od vseh strani: od dobaviteljev, konsumentov in države.

Niso pa to bile edine napake, ki so se storile. Predvsem se je dočela prezrelo staro pravilo, da rastejo cene tem bolj, čim manj je blaga na trgu. Navzlie temu se ni prav nič storilo za dvig uvoza, kakor se tudi ni gledalo na to, da ne prekorači izvoz pametne mere. Edina dobra stran vse protidraginjske uredbe je bila, da je obvarovala ljudi vsaj pred podražljivo stanovanj.

Praktično je bil torej položaj po izdaji protidraginjske uredbe za gospodinjne naslednji. Ko so prišle na trg v prepričanju, da bo sedaj boljše, so videle, da so kljub protidraginjski uredbi vse cene narasle. Vsi računali, ki so jih delale

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobnike itd. Skrobli in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

Ze v 24 urah

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

ob začetku meseca, so padli. Tedaj so se zaslišali ogorčeni kliči: Kaj pa dela protidraginjski odbor, ki ga je poklicala v življenje protidraginjska uredba? In težki očitki so se slišali proti temu odboru, a po krivici. Kajti protidraginjski odbor je bil sicer poklican v življenje, ni se mu pa dala hrana, da bi mogel živeti.

Protidraginjski odbor je videl kako se dvigajo cene moki, kako se podražujejo živila, a bil je brez moči, ker je bilo zviševanje cen agrarnim proizvodom dovoljeno. Protidraginjski odbor je videl tudi, da dvigajo draginjo karteli, a njih sedeži so izven Ljubljane. Zopet je bil brez moči. Dogodek z bencinskimi kartelom, ko je nastalo v Ljubljani nakrat pomanjkanje bencina, čeprav je bilo na kolodvoru osem polnih cistern, je jasno dokazal, kako je bila celo oblast proti kartelom brez moči. Poleg tega je bil protidraginjski odbor poklican v življenje mnogo prepozno, ko se je draginja že uveljavila.

Protidraginjska uredba je nadalje pustila čisto odprto vprašanje o dopustnosti višine čistega dobička. Vse te in podobne stvari je ugotovil protidraginjski odbor in čeprav je delal složno in tudi

vestno, ni mogel doseči pravih uspehov. Kaj naj tudi stori, če zastopnik gospodarske zbornice opozori na pretirano zvišanje cene za železo, ki se proizvaja pri nas doma v državnem podjetju?

Od vse protidraginjske uredbe je ostalo le to, da so se trgovci nadlegovali in preganjali, če niso imeli označenih vseh cen v izložbi in trgovini. Kakor da bi bila od tega odvisna draginja. Poglavlje za sebe je, da je policija v nasprotju z besedilom uredbe zahtevala označevanje cen tudi za luksuzne predmete!

Protidraginjska uredba se je torej dočela ponesrečila in se je morala ponesrečiti, ker je bila izdana prepozno in brez potrebnega strokovnega znanja. Znova se je pokazalo, kako težko se kaznuje, če se izdajajo uredbe za gospodarsko življenje brez aktivnega sodelovanja gospodarskih ljudi. Znova pa se je tudi pokazalo, da je naša uprava na mnogo prenižki strokovni višini, da bi smela dekretirati takšne težke uredbe, kakor je protidraginjska.

Protidraginjska uredba se je ponesrečila na vsej črti in zato ni drugega izhoda kakor da se likvidira, ker je zgrešila svoj namen.

Krošnjiari prodajajo ukradeno blago

Skraini čas, da se zatre nelegalno krošnjiarstvo

V poročilu »Slovenca« o umoru vestnega orožnika Medena beremo med drugim naslednje:

Orožniški podnarednik Meden in kaplar Manko, ki sta zasledovala neznanca, osumljenega tatvine koleša, je prišel do hiše pekovskega mojstra Glušiča. Opazila sta, da je zasledovanec izginil v kletno sobo, kjer stanujeta dva dalmatinska krošnjiarja. Meden je šel v klet in stopil v sobo, kjer je videl zasledovanega v družbi dalmatinskih krošnjiarjev. Meden jim je napovedal aretacijo, v tem trenutku pa je neznanec ugasnil svečo in v temi šestkrat ustrelil na podnarednika Medena (ki je med prevozom v bolnišnico tudi umrl)...

Poročilo pravi nadalje, da je dokazano, da je morilec orožnika, to je znani razbojnik Hace,

prodajal ukradene predmete krošnjiarjem.

Hace je pogosto prihajal h krošnjiarjema in jima prodajal ukradene predmete. Oba krošnjiarja sta bila tudi aretirana. Nobenega dvo-ma seveda ni, da sta krošnjiarja vedela, da kupujeta ukradeno blago. Neštetokrat smo v svoji borbi

proti nelegalnemu krošnjiarstvu opozorili, da krošnjiari prodajajo tudi tihotapsko in ukradeno blago. Sedaj je to znova dokazano in zato bi bilo tem bolj neoprostljivo, če oblasti ne bi nastopile proti krošnjiarjem in napravile tej nelegalni trgovini že enkrat konec. Ne samo zaradi zaščite davkoplačujočih trgovine, temveč že zaradi javnega reda in miru morajo oblasti to storiti. Kajti jasno je, da bo tem več tatvin, čim laže se bo prodajalo ukradeno blago. Legalnim trgovcem se tatovi niti ne upajo prodajati ukradenega blaga, ker vedo, da bi jim v tem primeru tudi hitro prišli na sled. Brez strahu pa prodajajo krošnjiarjem, ker vedo, da ni med krošnjiari nobene kontrole in ker tudi vedo, da jih krošnjiari ne bodo izdali. Tako dajejo krošnjiari priliko za tatvine.

Pričakujemo zato z vso gotovostjo, da se bo krošnjiarski nadlogi že enkrat napravilo konec. Pričakujemo to tem bolj, ker se je sedaj ponovno ugotovilo, da prodajajo krošnjiari ukradeno blago. Menda bo to dejstvo dovolj močno, da bodo že enkrat zamrle one smešne simpatije nekaterih uradnikov — do ubogih krošnjiarjev.

Voina je zboljšala položaj Trsta

Upravitelj tržaškega pristanišča dr. Carlo Perusino je izdal pred kratkim študijo pod naslovom: »Aspekti in perspektive tržaškega tranzitnega prometa. Po »N. Zürcher Zeitung« posnemamo o vsebini te študije naslednje.

Študija vsebuje celo vrsto monografij in člankov, ki se nanašajo na tehnične in prometne probleme Trsta. Zlasti se poudarja izredno ugodna zemljepisna lega Trsta, ki je za vse podonavske dežele najugodnejši izhod na morje. Iz Nemčije, Češko-Moravske, Slovaške, Madžarske in Jugoslavije se stekajo v Trstu najvažnejše prometne zveze. Najkrajša zveza v Le-

vanto, v Sredozemsko morje in na Daljni vzhod gre čez to lepo mesto ob Adriji.

Na razvoj Trsta po vojni so vplivali razni činitelji. Nevarne tekmece je dobil Trst na severu, zlasti Hamburg je močno škodoval Trstu. Naravna in umetna vodna pota, ki so v Hamburgu na razpolago, so mogla temu mestu njegovo interesno cono potisniti daleč v srednjo Evropo, pri čemer so znatno pomagale tudi iz političnih ozirov za Hamburg ugodno določene železniške tarife. Delo doktorja Perusina navaja v tem oziru zelo bogat statističen material. Posebej se proučuje v knjigi tudi

Vsak napreden trgovec
prodaja le tako blago, s katerim svojim odjemalcem koristi.
Nudite tudi Vi Vašim odjemalcem v prvi vrsti naravno Rogaško slatino; s tem koristite njim in sebi!

vpliv političnih sprememb v srednji in vzhodni Evropi na položaj in pomen Trsta.

Posebno pozornost zasluži članek, ki ga je pred dvema letoma objavil »Popolo d'Italia« pod naslovom: »Drugo največje pristanišče Italije in nova podonavska Evropa«. V tem članku se podrobno opisujejo zgodovinske funkcije tržaškega pristanišča, kakor so se razvile po otvoritvi Sueškega prekopa in do izbruha svetovne vojne. »Trieste non puo voltare, non volta e non volterá mai le spalle al suo mare« (Trst ne more, ne obrača in ne bo obrnil hrbita od svojega morja), je dejal Mussolini, ko je govoril z govorniškega trga na Piazza Unitá v Trstu. V svojem pomembnem razvoju se je dvignil Trst v tržišče svetovnega pomena za kavo, sladkor, tobak, južno sadje, levantske predmete, olje, čebulo, bombaž, vino, les itd. Moderner in skrbno vzdrževane prometne naprave so tej določbi v vsakem oziru dorasle. Posebno je treba omeniti žitni silos, čigar velika skladišča so na razpolago vsem, ki se poslužujejo tržaškega pristanišča.

Zaradi vojne in blokade nemških pristanišč se je položaj Trsta naenkrat iz temelja spremenil. Trst more zopet v polni meri izkoristiti prednosti svoje zemljepisne lege, ker je danes edino pristanišče, ki more prevzemati zvezo z Levanto in Azijo. Konkurenca severnih pristanišč je odpadla, velike in moderne pristaniške naprave pa omogočajo Trstu, da more ustreči vsem naročilom.

Zunanja trgovina

Italijanska vlada je dala tržaški rafineriji »Aquila« dovoljenje za izvoz petroleja v našo državo. Ze danes bosta prispeli prvi dve cisterni iz Trsta.

V Gruzi je prišla velika angleška tovorna ladja »Wolos«, ki je pripeljala večjo količino bombaža za naše tvornice. Med potjo so bile ladje v konvoju, v katerem je bila tudi ladja »Wolos«, napadene od nemških letal in od nemške podmornice, ki je tudi dve ladji potopila, a bila kmalu nato tudi sama od angleške vojne ladje potopljena.

Med Vel. Britanijo in USA bo sklenjen posebni plovbeni dogovor, po katerem bodo prevzele ameriške ladijske družbe s svojimi ladjami nekatere angleške pomorske zveze. Na ta način se bo zaposlilo mnogo ameriških ladij, ki so sedaj izven prometa. Združene države Sev. Amerike pa bodo v protiuslugo dobavljale Angliji v večji meri les, katerega sedaj Angliji primanjkuje.

Romunski izvoz lesa je v preteklem letu v primeri z l. 1938, padel za 11 odstotkov, t. j. od 336.281 na 723.213 ton.

1930 — 1940

KARTOTEČNI PRIBOR
KARTOTEČNE TISKOVINE II

KARTOTEKA 707

KARTOTEČNO KNJIGOVODSTVO

LJUBLJANA, TYRŠEVA 15/II.
Telefon 35-38

CENEJŠE KOT NEPRIKADNE TRGOVŠKE KNJIGE - PRINRA-NEK NA ČASU - VEČJI PREGLED NA STOTINE REFERENC

Denarstvo

Za pripravo nostrifikacije zunanjih posojil

Je došlo precej prijav, vendar je gotovo še mnogo lastnikov, ki so prezrli notice ali ki odlašajo, češ da jim bo ugodnost nostrifikacije itak prišla v prid. O tem je treba nekaj pojasnil.

Razločevati moramo dve vrsti obveznic nenostificiranih posojil: ene so bile kupljene za časa devizne prostosti (1930. in 1931.), druge pa po tem času. Ker se ne more iti preko deviznih predpisov, bi bila, naravno, nostrifikacija brez ozira na čas nakupa pogrešna. Kdor je kupil ta posojila pred L. 1930. in 1931., temu se mora odobriti nostrifikacija in se mu mora istotako nadoknaditi škoda, ki jo je utrpel, ker se mu je po krivici in brez razloga odrekla nostrifikacija. Tem huje biva v obraz vsakemu pravnemu čutu dejstvo, da se je z amandmanom v zadnjem fin. zakonu onemogočilo lastnikom teh obveznic uveljavljanje pravnega postopka pred rednimi sodišči. Ta krivica mora biti predvsem popravljena in pravna pot omogočena, ali naj se pa z uredbo naravnost predpiše način ureditve glede časa nakupa in nato izvede nostrifikacija in zabeležba v borznih spiskih. Toliko glede obveznic prve kategorije.

Glede postopka za nostrifikacijo obveznic, kupljenih po L. 1931., je nedvomno najvažnejše in prvo to, da se ne obravnavajo slabše kot inozemske. To vprašanje je komplicirano, vendar pa pridemo tudi tu do rešitve, če se postavimo na stališče, kaj je ugodnejše za državo? Isto tako moramo ugotoviti, v čem so se pregresili ti kupci zunanjih posojil? Jasnno je, da gre za devizne prestopke, ki so že zastarani gotovo po večini, pa o njih ni več mogoče voditi postopkov. Torej to odpade, prav tako kot škoda, ki so jo utrpeli ti lastniki zunanjih posojil, ko so prejeli od L. 1932. naprej samo nekako polovico toliko obresti, kakor oni nostrificiranih posojil. Kaj je torej boljše za državo? Da se s temi obveznicami ravna kot z lastnino inozemcev, ne gre, ker dogovor s Francijo označuje naravnost francoske lastnike naših posojil, za katere velja sklenjeni dogovor. Če torej izpadejo naši ljudje iz tega dogovora, jim preostane samo še, da prodajo svoje obveznice in že itak nizke tečaje še bolj potisnejo navzdol, ali pa da čakajo še naprej, kar pa pomeni konfiskacijo njihovega v teh papirjih naloženega imetka.

Kje je korist države? Da dela iz teh ljudi propagatorje proti naložbam v drž. papirjih, da ruši v njih vero v sebe in da proti lastnim državljanom postopa slabše kot proti tujcem? Zakaj ne bi država zaključila enkrat z lastnimi ljudmi aranžman, kot ga je s tujci že večkrat? Potreba je, da se združijo vsi lastniki takih obveznic v posebno organizacijo in bo le-ta na podlagi svojega pooblastila upravičena zaključiti aranžman, ki bo končno spravil to neugodno vprašanje s sveta. Da se pripravijo tla za tako organizacijo, je treba zbrati prijave in statistično ugotoviti stanje naložb, nato pa sporazumno določiti smernice za aranžman.

Da ne bo pomote, za katere papirje da gre, je treba, da se prijavijo — v kolikor se še niso — vsi lastniki (tudi pravne osebe)

nenostificiranih obveznic posojil: obeh Blairov, Seligmanna, mednarodnega stabilizacijskega in srbskih na zlate franke glasečih se predvojnih (1895). Radi statistike zbiram prijave iz vse države brez obveze za vsakega in prosim za nujno prijavo, ki naj obsega: ime in naslov lastnika, nominalni znesek in vrsto posojila, čas nakupa.

Po poteku 10 dni od dneva objave tega članka bom zaključil zbiranje in vsem, ki so se prijavili, naznanil uspeh in daljnja navodila, za javnost pa istotako izdal poročilo. Prosim čimprej prijave na naslov:

Dr. Černe Ivan,
gospodarski konzulent,
Ljubljana, Gajeva ulica 3.

Poštni minister je odredil, da se s 15. februarjem zviša taksa za prevoz poštne pakete v teži od 20 do 25 kg v notranjem prometu, in sicer za prvo cono razdalje na 40 din, za 2. na 50 in za 3. na 60 din. Prav tako se zviša taksa za 20% za pakete, ki se pošiljajo v tujino.

Novi proračun drinske banovine izkazuje 368 milijona din izdatkov.

Kaj je trgovina z mešanim blagom?

Načelno stališče mariborskega Združenja trgovcev

Ne samo v javnosti, ampak celo v poslovnem svetu samem ni pojem »trgovine z mešanim blagom« ponekod docela pojasnen. Ne samo to, dogajajo se tudi zlorabe tega naziva, ki drugim trgovcem prinašajo občutno škodo. Da se pojem popolnoma razbistri in delokrog jasno začrta, se je Združenje trgovcev za mesto Maribor s tem gotovo zelo važnim vprašanjem podrobno bavilo in se v tej zadevi postavilo na stališče, ki bo gotovo zanimalo ves trgovski stan v Sloveniji, zlasti pa na deželi, kjer se še večkrat pojavljajo nejasni pojmi glede delokroga poedinih vrst trgovanja.

Znano je dejstvo, da se pojem trgovine z mešanim blagom čisto napačno razumeva, še česče pa tudi zlorablja. Naš sedanji obrtni zakon ga sploh ne pozna, pač pa je polagal stari avstrijski obrtni red (Gewerbeordnung), ki je nedavno veljal tudi še v naših krajih, na to vrsto trgovine (Gemischtwarenhandlung) veliko važnost in je celo oteževal pridobivanje pravice za trgovanje z mešanim blagom ravno zaradi njene važnosti. Dobiti jo je mogel le izkušen trgovec, ki se je moral izkazati s trgovskim učnim in najmanj dveletnim pomočniškim izpričevalom, dočim so se marsikateri trgovske pravice podeljevale v tistih časih brez vsake trgovske usposobljenosti (freies Gewerbe), kakor dandanes pri nas branjarje in mali obrati. Da se je podeljevala ta trgovska pravica samo kvalificiranim trgovcem, je popolnoma umljivo, saj je to zelo široka pravica, ki dovoljuje trgovanje z vsemi predmeti, ki niso vezani na posebno dovolilo (koncesijo). Na drugi strani ta pravica ni dopuščala specializacije oziroma omejevanja na posamezne vrste ali kategorije blaga, temveč se je morala izvrševati tako, kakor se je glasila.

Kakor že rečeno, naš obrtni zakon tega načina trgovanja ni prevel in ga torej oficialno tudi ne pozna, vendar la pravica v praksi še obstoji in se še vedno podeljuje.

Priznati je treba, da je za podeljevanje ta način trgovanja v resnici potreben. Saj vendar ni mogoče zahtevati, da se naseli v naših podeželskih občinah več trgovcev, ki bi se specializirali vsak v svoji stroki. To bi bilo popolnoma neizvedljivo, zlasti z ozirom na eksistenčno možnost vseh teh trgovskih podjetij. Potrebno je torej, da ima podeželski trgovec vse vrste blaga v zalogi, od špecerije in kolonialnega blaga pa do galanterije, manufakture, deloma tudi mode, pa do železnine, steklenine in papirnatega blaga, sploh kar prebivalstvo na deželi potrebuje. Pri tej priliki pripominjamo, da mora imeti trgovec za blago, ki je koncesionirano, tudi danes posebno dovolilo, ker ne spada v obseg »mešanega blaga«. Celotna zaloge je navadno precej skromna, ker je pač prilagodena potrebam in zahtevam podeželja, večinoma pa prevladuje živilsko blago.

Drugeč pa je stvar v večjih centrih, posebno v mestih. Tu se navadno trgovci specializirajo na določene vrste blaga (manufakture in moda, galanterija in steno, železnina in podobno blago itd.). Tu so prav za prav velike trgovine z

mešanim blagom v pravem smislu besede nepotrebne in so zato postale že prav redke. Pač pa najdemo tudi v takih krajih še precej trgovin z živilom, čijih obrtne pravice se glase na trgovino z mešanim blagom, in to popolnoma pravilno. To so namreč male trgovine s špecerijo, kolonialom in drugimi živilom, ki imajo svoje odjemalce večinoma v svojem okolišju, ki pa svojim strankam lahko postrežejo na željo tudi z blagom neživilske stroke, če ga odjemalci zahtevajo. To se seveda dogaja le takrat, če se kakšno blago neživilske stroke hipno potrebuje, ali pa če je specialna trgovina zanj bolj oddaljena. Iz teh razlogov imajo take trgovine neživilskega blaga v svojih zalogah le v zelo skromnem obsegu ter so faktično v prvi vrsti trgovine z živilom.

Absolutno nepravilno in v nesoglasju z zakonom pa so primeri, ki se dogajajo celo v mestih, če se namreč trgovci, ki imajo obrtnico, glaseče se na trgovino z mešanim blagom, specializirajo za določeno stroko (vrsto blaga). Ker prodaja samo to blago, seveda tudi njegov zunanji napis ne soglaša z njegovim obrtnim listom in tako krši zakon kar javno. Takšne trgovce je treba pozvati, naj se drže pravice, ki jih dovoljujejo njihove obrtnice, ali pa da te prilagodijo faktičnemu stanju, t. j. da zahtevajo trgovske obrtne pravice samo za ono blago, ki ga v resnici razpečavajo in ki bi jih v nasprotnem primeru zadele sankcije § 174. ob. zak.

Obrtne pravice trgovine z mešanim blagom naj se prvenstveno podelijo podeželskim trgovcem, v mestih pa samo onim majhnim živilskim trgovinam (tu niso mišljene trgovine v malem obsegu), ki se faktično bavijo s prodajo vseh vrst blaga, v prvi vrsti pa z živilom. Pri podelitvi novih obrtnih pravic trgovcem z mešanim blagom je brezpogojno zahtevati, da se prodajajo tudi živila in živilske potrebščine (načelno). Strogo je gledati na to, da poslovanje trgovcev in njih napisi na obratnih prostorihi soglašajo z obrtnimi listi. Pri vsaki kršitvi zakonskih predpisov je postopati na zgoraj označeni način, da bo tudi v tem oziru nastopil red na našem tržišču.

Oportuno bi bilo, da se trgovske pravice za prodajo mešanega blaga ne bi omejevale samo na nadrobne trgovine, temveč naj bi se dovoljevale tudi za obrate na debelo, ki se bavijo s trgovino z živilom. Dosedanji običaj, da imajo velike živilske trgovine, ki imajo seveda obrtnice za trgovino z mešanim blagom (špecerija, koloniala itd.), tudi mnogo drugih predmetov (motvoz, ovojni papir, juta, južno sadje, delikatese i. dr.), ki jih lahko podeželskim trgovcem direktno dobavljajo, da torej ti krijejo svoje potrebščine kolikor mogoče pri eni in isti tvrdki ter ne izgubljajo časa, se je zelo obnesel. Zato naj bi se tudi velikim tvrdkam z živilom omogočilo, da dobe obrtnico za trgovino z mešanim blagom na debelo.

Po vzorcu ljubljanskega Dukičevega bloka

Mariborski tekstilni veleindustrijec Josip Hutter se bavi z velikimi načrti, ki jih misli v najkrajši bodočnosti izvesti. Njegov načrt gre za tem, da zgradi v Rušah v Dravski dolini ob vznožju Pohorja veliko tvornico umetne svile, prvo te vrste v naši državi. Polfabrikat, torej svilen predivo, naj bi se predelal v svilen blago ali kar v Rušah ali pa v tovarni v Mariboru, ki naj bi se primerno povečala in opremila z modernimi stroji. Na Pohorju namerava hkrati g. Hutter zgraditi veliko elektrarno, kjer naj bi s padecem nad 600 metrov gnala voda Lobnice turbogeneratorje. Tok bi v prvi vrsti služil za obrat v tvornici umetne svile, preostanek pa bi se oddajal daleč naokrog interesentom. Baje so stroški za vsa podjetja preračunani na več kot sto milijonov dinarjev. Načrti so že predloženi banki upravi, vendar izvedba zamisli zaenkrat menda še ne bo mogoča, ker ni mogoče dobiti iz inozemstva potrebnega materiala za tovarno.

G. Hutter je že pred nekaj leti kupil od pivovarne Union lepo kvadratno zemljišče v izmeri enega hektara pred poslopjem okrajnega glavarstva, med Ciril-Metodovo, Razlagovo, Prešernovo in Maistrovo ulico, za nekaj manj kot dva milijona dinarjev. Na tem zemljišču, kjer so bili nekoč hlevi opuščene Götzove pivovarne, misli g. Hutter zgraditi, slično kakor je to v Ljubljani z Dukičevim blokom

ob Gajevi ulici, nekaj velikih stiri-nadstropnih hiš z nekako 140 modernimi večjimi in manjšimi stanovanji, predvsem za srednje sloje. Načrti se že izdelujejo. Nekaj teh hiš naj bi imelo tudi skupne kuhinje, ki so se v nekaterih večjih mestih inozemstva obnesle. Stranke, ki nočejo ali ne morejo same kuhati, bi lahko dobile hrano v jedilnicah poleg skupne kuhinje v pritličju stavbe po primerni ceni. Z drugimi besedami: v hiši bi bila tudi menza za stanovalce. Marsikateri stranki bo ta novost nemara dobrodošla, zlasti če sta mož in žena zaposlena v pisarni ali če gre za prehrano tem družja, za čim manj ljudi je treba kuhati, ne glede na to, da odpade v nasprotnem primeru vse delo, kakor kuhanje, pomivanje, kupovanje živil, mučenje kalkuliranje, kako naj se kuha, da bo ceneje itd.

Ker bo izvedba načrta stala precej milijonov, je to za gospodarstvo Maribora velikega pomena, saj bodo brezposelni dobili delo in bodo tudi obrtniki mnogo zaslužili. Začetek dela bo odvisen od tega, kakor se bodo razvile razmere.

Naj omenimo, da je g. Hutter v svoji socialni širokogrudnosti predlaskim postavil za svoje nameščence na Pobrežju kolonijo prvih 25 hišic. Ustanovil je pokojniški sklad, v katerega prispeva tovarna toliko, kot vsi nameščenci sku-

paj. Na programu je zidava še ene večje skupine hišic, večinoma za delavce.

Letos se bo kljub vojni v Mariboru nekaj zidalo. Te dni je bila ustanovljena stavbna zadruga mariborskih najemnikov »Naš dom«, ki ima že 130 članov. Letos mislijo sezidati prvih enajst hišic za svoje člane, ker so sredstva že na razpolago. Po pravilih plačuje namreč vsak član do vselitve v hišo po 20 dinarjev za vsakih 10.000 dinarjev, ki jih misli najeti pri zadrugi, po vselitvi pa plača le najemnino za dotično stanovanje, najemnina se smatra hkrati za odplačilo posojila. »Naš dom« misli postaviti svojo stanovanjsko kolonijo na bivšem Rosenbergovem posestvu v magdalenskem okraju, kjer je že rezerviranih 30 stavbišče za uslužbenec mestnih podjetij, ki jim bo njihova stavbna zadruga postavila hiše, čim bo rešeno vprašanje cenene kredita.

Trgovinski register

Razdružile so se in prešle v likvidacijo naslednje družbe z o. z.:

Celjska mlarna, Celje. Likvidatorja sta Ivan Čater, tovarnar v Bežigradu pri Celju, in Tea Čater, tovarnarica v Bežigradu.

»Fenix« tovarna gornjih delov za čevlje v Celju. Likvidator je dosedanji poslovodja Anton Hofbauer, trgovec v Celju.

Jerka, kemična tovarna barv v Ihanu pri Domžalah. Likvidator Kazimir Budna, kemik v Ljubljani.

»Material«, trgovska družba z o. z. v Ljubljani. Likvidator Miro Vovk, trgovec v Ljubljani, Cesta na Rožnik.

Petit-Paris, modna trgovina, družba z o. z., Maribor. Likvidator Aleksander Misita, trgovec v Mariboru.

Podravska tiskarna, družba z o. z., Maribor. Likvidator dosedanji poslovodja Alojzij Strašnik, tiskarnar v Mariboru.

»Korotan«, lesna industrijska delniška družba. Likvidator Franc Lahovnik, posestnik v Farni vasi. Izbrisajo se člani upravnega sveta Franc Lahovnik, Valentin Vežjak (Wesiak), Lahovnik Fric in prokurist Josip Rauschl.

Brata Pečnik, družba z o. z. s sedežem v Stožicah pri Ljubljani. Likvidator Stane Pečnik, trgovec v Stožicah.

Vpisali sta se naslednji firmi:

»Jerka«, kemična tovarna barv. Sedež Ihan pri Domžalah, lastnik Budna Kazimir. Obratni predmet: izdelovanje vsakovrstnih kemičnih in drugih barv in njih razpečava.

»Material«, trgovina s stavbenim materialom, Miro Vovk, Ljubljana.

Izbrisale so se naslednje firme:

F. & I. Vode, Ljubljana, trgovina z lesom in lesnimi produkti in lesna industrija — zaradi opustitve obrata.

F. Hergouth, tvornica kartonaže v Mariboru — zaradi preosnove v družbo z o. z.

Jugoslavensko društvo guma Englebert a. d., podružnica v Mariboru — zaradi opustitve podružnice in prestatka obrata.

Ivo Mihorko, trgovsko zastopstvo tehničnih in elektrotehničnih predmetov — ker je firma prenehala z obratovanjem.

Ljudevit Sonnenschein sinovi, Ptuj, trgovina z mešanim blagom in deželni pridelki na drobno in debelo ter izvoz sadja — zaradi prestatka obratovanja.

F. Jagritsch, trgovina z mešanim blagom, Selmeica ob Dravi — ker je prenehala z obratovanjem.

Avust Otorpec, trgovina z mešanim blagom, Tržišče pri Rogaski Slatini — zaradi opustitve obrata.

Iz združnega registra

Vpisala se je Strojna zadruga v Goričah.

Razdružila se je in prešla v likvidacijo Hranilnica in posojilnica v Črmošnjicah. Likvidatorji so dosedanji člani uprave.

PREMOG
KOKS — DRVA
nudi **I. Pogačnik**
Telefon BOHORICEVA 5
26-59 Postrežba brezhibna

Davčni svetovalec

Rentni davek

R. Š. v K. — Vprašanje: Naši družbi je posodil nekdo, ki ni z družbeniki niti v sorodstvu niti v kakšnem drugem stiku, znesek po 100.000 din, katerega obrestujemo z 8%. Letos pride prvič v poštev vprašanje, koliko bo treba plačati rentnega davka in kako.

Odgovor: Ako je podjetje zavezano voditi poslovne knjige, to je ako zasluži nad 100.000 din na leto ali ima nad 2 milijona prometa, je po novem členu 71. zakona o neposrednih davkih dolžno rentni davek samo odbiti in ga odpremiti davčni upravi. Ako pa niste obvezani, da vodite poslovne knjige, potem ta dolžnost odpade. Vi plačani znesek v vaši prijavi za pridobitno pač odbijete, da more davčna uprava pri presoji vašega možnega dohodka, če ne prijavite dohodka po knjigah, upoštevati, da delate s tujim denarjem, sicer pa dohodek napove v prijavi za rentnino Vaš upnik. Rentni davek v Vašem primeru, ker je obrestna mera izpod 12%, znaša samo 12%. Vendar morate ali Vi ali upnik sam od teh 12% plačati tudi vse samoupravne doklade. Rentni davek znaša 12% od 8000 din = 960 din, doklade pa, če znašajo v Vašem kraju n. pr. 100%, pa 1440 din, skupaj torej 2400 din.

Kateremu skupnemu davku podlega preko 40% žganje?

F. R. v L. — Vprašanje: Finančna kontrola pobira po neki odredbi finančne direkcije za žganje, ki ima nad 40% alkohola, v notranjem prometu 75% skupni davek. Gledal sem tarifo, pa ne najdem te postavke. Prosim, kako si razlagate tozadevno odredbo finančne direkcije.

Odgovor: Znano nam je, da je finančna direkcija z razpisom z dne 9. januarja t. l. odredila, da se za žganje, ki ima preko 40% (do 50% oziroma 55%), pobira 75% skupni davek. Ta odredba temelji na pripombi k tarifi (br. 112 car. tarife), ki se glasi: »Ostale pijače z nad 40% alkohola plačajo ravno tako skupni davek in lukusni davek po tej carinski postavki, ker se tudi carinijo po postavki 112. uvozne carinske tarife.« Ta carinska postavka pa vsebuje sledeče močne alkoholne pijače: a) arak, rum in slično — v notranjem prometu je skupni davek vsebovan v skupnem davku na špirt; b) žganje iz vina — konjak — v notranjem prometu znaša skupni davek 75%; c) liker in zaslajene ter začinjene pijače — v notranjem prometu je skupni davek vsebovan v skupnem davku na alkohol. Finančna direkcija je odredila, da se pobira za žganje s preko 40% alkoholovitostjo skupni davek v enaki izmeri kakor za žganje iz vina — konjaka — očitno iz tega razloga, ker carinska tarifa odreja, da se več nego 40% žganje carini po najvišji postavki car. tar. št. 112 in se torej tudi skupni davek pobira po najvišji v tej carinski postavki določen izmeri. Vendar pa kljub temu zadeva ni povsem jasna in bi se moralo v pripombi sami navesti, kolik skupni davek naj se pobira za tako žganje.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 14. februarja objavlja: Pravilnik za izvrševanje uredbe o odpisu zaostankov davkov, taks in kazni za davčna in takсна kazniva dejanja ob koncu leta 1937. oziroma 1939. — Pravilnik o sprejemanju ne plačujočih učenk in o načinu plačevanja vzdrževalnine za učenke v gospodinjstkih šolah — Spremembe in dopolnitve v pravilniku za izvrševanje določb tar. post. 62. taksne tarife k zakonu o taksah — Razpored v državnem svetu za leto 1940.

Trgovskemu naraščaju!

Brez trdne volje ni uspeha!

Napoleon je dejal, da nosi vsak vojak v svoji tornistri maršalsko palico. Podobno velja tudi za trgovskega pomočnika. Vsak trgovski pomočnik se more osamosvojiti in postati ugleden trgovec. Seveda pa se to ne bo posrečilo prav vsakemu pomočniku, temveč le onim, ki so se iz srca odločili za svoj poklic in ki se zanj tudi vestno in z vso odločnostjo pripravljajo. Na svetu je tako, da se noben trajni uspeh ne doseže brez dela in brez žrtev. Ze celo pa ne v trgovini, ki je vedno težji, vedno bolj tvegani in vedno bolj naporen posel. Toda na drugi strani prinaša tudi vse drugačne uspehe, kakor drugi poklici. Toda vedno le onim, ki delajo, ki so se za svoj posel res dobro pripravili. To treba vedno znova ponavljati, posebno v današnjih časih, ko se ljudje vedno bolj udajajo iluziji, da je mogoče tudi z majhnim naporom doseči velike uspehe. To je velika zmotna, ki ni nikdar v življenju veljala.

Zgodovina velikih trgovcev, katerih ima tudi slovenski narod mnogo, to vedno znova potrjuje. Naši Gorupi, Kalistri, Kolenci, Kollmanni itd. so prišli do svojih izrednih položajev, ker so bili tudi izredni delavci, ki so delali takrat, ko so drugi počivali ali se zabavali, ki so bili vedno pripravljani, da se bore za napredek svoje trgovine.

Vsi ti veliki trgovci so imeli

nezlomljivo voljo, da v vsakem trenutku postavijo celega moža, da se ne puste zlomiti od nobene nepriljetnosti in da poznajo posel še malo bolj ko njih najnevarnejši konkurenti. Zaradi svoje strokovne sposobnosti, zaradi svoje trdne volje so bili uspešni in napredovali, pa naj so živeli v ugodnih ali neugodnih razmerah.

Ti naši veliki trgovci naj bodo vzor tudi sedanjemu trgovskemu naraščaju, pa bo tudi v njih narbrtnikih maršalska palica velikega trgovca.

Pa še na nekaj bi pri tem opozorili. Vsi naši veliki trgovci so bili tudi vzgled narodne in trgovske zavednosti. Vsi naši veliki trgovci so dali velikanske zneske za narodne in trgovske namene, ustanovili štipendije za dijake ter dajali s polno roko. Znali so ceniti denar in bili varčni ljudje, toda ne varčni kot skopuhi, temveč kot pametni ljudje, ki cenijo denar, ker se z njim morejo ustvarjati druge vrednote. Niso kopčili denarja, ker bi jih denar ommal, temveč ker jim je dajal denar možnost za vedno nove posle.

Velik trgovec ne zapusti le dobro trgovino, temveč tudi dober sloves, da je človek na mestu, da ima odprto srce za potrebe naroda in svojega stanu.

To naj imajo trgovski pomočniki vedno pred očmi in njih bodočnost bo zagotovljena!

Praktični nasveti

Poslovne tajnosti, ki niso tajnosti

Jasno je, da noben trgovec ne more in ne sme dati drugim ljudem vplogeda v svoje poslovanje in da so nekatere stvari zanj poslovna tajnost, ki jo drugim ne zaupa. Toda dostikrat se s temi poslovnimi tajnostmi tudi pretirava. Mal primer iz življenja naj to nazorno razloži.

Neki naš trgovec je imel posla v Londonu, kjer je imel kreditne zveze z neko zelo ugledno banko. Na prigovarjanje svojega znanca pa je hotel stopiti v stik z neko drugo banko, ki mu je bila topla priporočena. Šel je v to banko in svojo zadevo uredil. Ko pa je prišel nato v svojo staro banko, mu je direktor dejal: Vi ste bili danes v tej in tej banki, ki vam je dala 10.000 funtov kredita po 65 odstotka. Zakaj ste šli v to banko? Isti kredit bi dobili tudi pri nas po istih pogojih.

Londonska banka je torej najprej vprašala prejšnjo banko svojega novega klienta, če ima morda kaj proti temu, da ji prevzame klienta. Šele ko je prva banka odgovorila z ne, je klienta tudi sprejela. Londonske banke delajo tudi složno in si medsebojno zaupajo, zato pa tudi vedo, koliko kredita kdo zasluži. Kar ni poslovna tajnost, tega tudi ne smatrajo za poslovno tajnost.

Če bi naši trgovci postopali enako, kako mnogo izgub bi si prihranili. Znano je vendar, da nekateri žive le od kreditov pri trgovcih. Najprej jemljejo pri enem trgovcu vse na dolg, ko je pa tega že preveč, odidejo k drugemu in nato k tretjemu, četrtemu itd. Trgovci, ki so bili oškodovani, pa o vsem molče, namesto da bi si drug drugemu povedali svoje izkušnje. Najdejo se tudi takšni, ki pravijo: Če sem jaz padel noter, naj pa padejo še drugi! Napačno, popolnoma napačno! Škodljive trgovine je treba onemogočiti in za takšne ljudi ni nobene poslovne tajnosti!

Stare reklamne table proč!

Dostikrat se vidijo po trgovinah, pa tudi pred trgovinami stare reklamne table, ki so že tako razjedene od časa ali tako umazane, da niso trgovini v čast. Reklamna tabla hoče vzbuditi zanimanje kupca, ga opozoriti na določen predmet, zato mora biti tudi zunanost table prikupna. Kdo na svetu pa se meni za stare, umazane ali na pol razbite plošče! Takšne table vzbujajo v kupcu neugoden občutek, zato kupec ne privablja, temveč odvraca.

Ze celo pa je napačno, če visi v trgovini reklamna plošča za predmet, ki ga trgovec več ne prodaja ali ki se sploh več ne izdeluje. Trgovec si s tem samo povzroča nepotrebne sitnosti, ker bo v nemali zadregi, če bi kdo predmet, ki ga tabla priporoča, zahteval. Še slabše pa je, če visi v trgovini reklamna tabla za predmet, ki se sploh več ne prodaja in tudi več ne izdeluje. Trgovec, v čigar trgovini visi takšna tabla, bo upravičeno v obeh ljudi nekaj izgubil, ker bodo ljudje dejali, da ne pozna svoje stroke.

Zato stare in obrabljene reklamne table iz trgovin!

Zamenjajte za stranke stare srebrnike!

Ze od nekaj je tako, da store ljudje najraje vse v zadnji uri. Če izide danes predpis, da se bodo ti in ti bankovci zamenjavali za nove recimo le do 1. avgusta, moramo biti prepričani, da se prva dva meseca sploh nihče ne bo za novi predpis zmenil, zato pa bodo zadnje dni vsi hoteli naenkrat zamenjati bankovce. Ljudje si vedno delajo po nepotrebnem težave.

Nekaj podobnega smo doživeli sedaj s starimi 50dinarskimi srebrniki. Nekateri trgovci pa so znali s to razvado ljudi računati, nekateri pa ne. Tako so bile trgovine, ki niso strankam nič več odvajale starih srebrnikov, kakor hitro je bilo objavljeno, da se ti potegnejo iz prometa. Vse stare

srebrnike, ki so jih dobili od strank, so lepo naslednji dan zamenjali v Narodni banki za nove. Prav gotovo ni bilo to za nobenega trgovca v Ljubljani in Mariboru nobena težava, toda svojim strankam je s tem le zelo ustregal in se dobro priporočil.

So pa bili trgovci, ki so bili prav takšni ko stranke. Gledali so samo na to, kako so stranki čim prej obesili stare srebrnike. Posebno služkinjam so dajali te stare srebrnike. Služkinje so bile nato od svojih gospodinj okragane. Slabo reklamo si je z oblašanjem starih srebrnikov stranki napravil trgovec.

Sedaj, ko stari 50dinarski srebrniki niso več zakonito plačilno sredstvo, naj trgovec nikakor ne odkloni stranki sprejem teh srebrnikov, ker ima še zadosti časa, da jih zamenja za nove. Sam pa seveda nikakor starih srebrnikov ne sme več izdajati.

Male usluge so najboljše vezi z odjemalci. Še zlasti pogrešno pa bi bilo, ne delati takih uslug, kadar te nič ne veljajo. In zamenjava strankam starih srebrnikov za nove pač res nič ne velja!

Vedno pravi vozni red v trgovini!

V vsaki trgovini mora biti vedno pravi vozni red. Vsaka stranka se mora zanesati, da izve v trgovini, kdaj gre kateri vlak, kateri vlak ima zvezo z avtobusom itd. Posebno važno pa je, da trgovec ve, kateri vlaki so bili ukinjeni in kateri zopet vozijo. Če ni drugače, naj nameščenec podjetja na kolodvoru prepíše vse podatke.

Samo zamislite si naslednje. Dva znanca z dežele sta se dogovorila, da se z zadnjim večernim vlakom vrneta iz Ljubljane domov. Vsak je imel opraviti v drugi trgovini, vsak pa se je v svoji trgovini informiral, kdaj gre zadnji večerni vlak. V eni trgovini so povedali pravilno, v drugi pa niso vedeli, kateri vlaki so bili ukinje-

ni. Posledica je bila, da je eden podeželskih znancev prišel pravčasno domov, drugi pa ne. Lahko si mislimo, kako je eden hvalil, drugi pa obsojal svojega trgovca. Ni slabšega priporočila kakor napačna informacija!

Notranja propaganda

Kadar govorimo o reklamni in propagandi, mislimo vedno na tisto propagando, ki je usmerjena navzven. Pri tem pozabljamo, da obstoji še neka vrsta propagande, ki je vsaj toliko vredna kakor zunanja, in to je notranja propaganda.

Z notranjo propagando mislimo ono, ki gre za tem, da ustvari veselje do dela, krepi občutek medsebojne povezanosti pri nameščenih in ustvarja dobro voljo.

Lahko mirno trdimo, da je ta vrsta propagande, ki se usmerja navznoter, najmanj toliko pomembna ko zunanja. Kajti ni dovolj samo prodajati. Ljudje ne delamo samo zato, da dosežemo čim večji prcmet, važnejše nam je, da je dohodek kar največji. Dober zaslužek je mogoč samo izjemoma tudi v tistih primerih, kjer manjka veselje do dela in kjer ni dobre volje. Da bi se kljub slabji volji in pesimizmu trgovca, zaradi dobre konjunktore delala dobra kupčija, ne more dolgo trajati. Zatorej mora biti prva skrb vsakega dobrega trgovca, da pri svojih nameščenih vzbudi navdušenje za poklic in za trdko. Samo tista delovna enota, v kateri vlada dobro razpoloženje, more izvesti res nekaj velikega in trajno vrednega. Z razmeroma malimi denarnimi sredstvi, zato pa z mnogo dobre volje, more pameten trgovec doseči krasne uspehe.

Poiskati si mora najprej osebni odnos do svojih nameščenecv, da pospešuje prijateljsko občevanje med njimi samimi ter skrbeti za njih potrebe. Mnoge inozemske velike in srednje tvrdke organizirajo brezplačne tečaje za učenje tujih jezikov za svoje nameščenecv, organizirajo športne klube in podobno. Tudi pri nas se že to uvaja. Zato tudi vi ne smete pozabiti na notranjo propagando!

Dobiček Poštne hranilnice

se je zvišal za 10.5 na 78.7 milijona din

Poštna hranilnica je objavila v »Službenih novinah« svojo bilanco za leto 1939. V njej izkazuje PH povečanje čistega dobička za 10.5 na 78.7 milijona din. Ta dobiček se razdeli po zakonu takole: 30%, t. j. 23.6 milijona dobi rezervni fond, člani nadzornega odbora dobe 0.18, osebje PH 2.5%, t. j. 1.97 milijona din, Združenje p. t. t. uslužbencev 0.79, fond za podpiranje zadrudništva 2, država pa 50.6 milijona din. Kljub večjemu dobičku dobi letos država za 5.2 milijona manj, ker se je lani izročilo rezervnemu fondu le 13% čistega dobička.

Bruto-dobiček se je zvišal za 10.2 na 151 milijonov din.

Dobiček Poštne hranilnice je rasel takole (v milijonih din):

	bruto	neto
		dobiček
1931	73.0	24.0
1935	106.5	56.9
1936	114.3	59.2
1937	125.3	61.5
1938	141.2	68.2
1939	151.0	78.7

Dohodek P. H. (v oklepaju številke za l. 1938., vse v milijonih din) od obresti je znašal 72.4 (62.0), provizij 9.9 (8.5), pristojbin 17.9 (15.2), vrednostnih papirjev 47.2 (50.9). To znižanje se tolmači s tem, da ima sedaj P. H. več kratkoročnih vrednostnih papirjev z nižjo obrestno mero.

Izdatki P. H. so bili: za obresti 47.2 (49.1), osebni izdatki 19.8 (17.5), materialni 3.8 (4.1) in odpisi 1.5 (2.2).

Osebni izdatki so se gibali takole (v milijonih din): l. 1929. 10.0, 1935. 13.2, 1936. 13.4, 1937. 15.0, 1938. 17.4 in 1939. 19.4.

Glavne pozicije bilance so se gibale takole (v milijonih din):

	gotovina	posojila državi	dr. papirji
1934	409	926	189
1935	443	1071	172
1936	483	1298	129
1937	1005	1242	118
1938	561	1283	287
1939	324	1451	253

Kreditni denarnim zavodom so torej precej skromni. Pri tem pa je treba pripomniti še to, da odpade od 253 milijonov din posojil na zadrage 192 milijonov, na denarne zavode pa le 91 milijonov dinarjev.

Občinska posojila so se zmanjšala za 25 milijonov, lombardna pa znašajo nekaj manj ko 30 milijonov din.

Vrednost nepremičnin je narasla od 125 na 140 milijonov din.

Hranilne in čekovne vloge so se gibale takole (v milijonih din):

koncem leta	hranilne vloge	čekovne vloge
1928	36	666
1930	210	979
1933	564	1158
1935	851	1179
1936	982	1467
1937	1249	1841
1938	1285	1710
1939	1023	2023

P. H. ima sedaj lastnih sredstev 210 proti 207 milijonom v l. 1938.

Dobave - licitacije

Komisijiski nakup ovs, sena in slame je vsak dan razen praznikov v intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani, dalje v Celju, Ptuj, na Vrhniki, v Slov. Bistrici in Škofji Loki.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 19. februarja ponudbe za dobavo solne kisline; 26. febr. opeke, mešanice bencina in spirita, samotne opeke, izolirnega voda in žice, jeklene žice, ščetka za generator, dinamo žice; 3. marca karbola v prahu in kolofonije.

Direkcija drž. rudnika Vrtnik sprejema do 22. februarja ponudbe za dobavo negašenega apna.

Direkcija drž. rudnika Senjski Rudnik sprejema do 27. februarja ponudbe za dobavo sečiva za trd material; 5. marca jamskih karbidnih svetilk in razne jeklene vrvi.

Artilerijsko tehnični zavod morarice Lepetane sprejema do 22. februarja ponudbe za dobavo kožnih jermen, nosil za ranjence, nočal in drugih potrebščin za gasilce; 25. februarja raznih predmetov za gasilsko sesalko, lepila za gumo; 27. februarja raznih olj in vazeline, bencola, spirita ter mazila za ležaje; 28. februarja raznih barv, laka ter sredstva za poliranje.

LICITACIJE

Razpisane so naslednje ofertne licitacije za dobavo drv in premoga: dne 19. februarja za drva in dne 22. februarja za premog pri štabu savske divizijske oblasti v Zagrebu; dne 22. in 26. februarja v Ljubljani in dne 24. in 28. februarja pri štabu osiješke div. oblasti v Osijeku.

Dne 19. februarja bo pri Upravi zavoda za izdelavo vojne opreme v Beogradu licitacija za dobavo govejega loja, ricinusovega olja ter degrasa; 26. februarja pa v Beogradu in istočasno v Zagrebu za dobavo 300.000 čelad (šlemov).

Dne 20. februarja bo pri štabu za utrjevanje v Ljubljani licitacija za dobavo fižola, riža, svinjske masti in olja.

Dne 19. februarja bo pri Upravi vojnotehničnega zavoda v Kragujevcu licitacija za dobavo raznih kemikalij ter smrekovih gredic in desk; 20. februarja raznega usnja, jesenovih talp, raznih elektromotorjev, transformatorjev ter krogličnih ležajev; 21. febr. raznih specialnih barv, jekla ter raznega usnja; 22. febr. cinka v ploščah, lipovega, topolovega in javorovega lesa, borovih in smrekovih desk; 23. februarja jelovih talp, raznih akumulatorjev in pribora ter konstruktivnega jekla; 24. februarja konstruktivnega jekla, orehovitih desk; 26. februarja raznih zlitin: železa, bakra, aluminija in dr.; 27. februarja večje množine bukovega lesa.

Za sklenitev carinske unije z Bolgarijo

Izjava trgovskega ministra dr. Andreja

Posebni dopisnik sofijskih listov »Utroc« in »Zarja« Krum Naumov je obiskal več jugoslovanskih ministrov ter jih zaprosil za izjavo o bolgarsko-jugoslovanskih odnosih.

Predsednik vlade Cvetković je dejal: Zelo sem vesel, da se je ustanovila Bolgarsko-jugoslovanska trgovinska zbornica. Danes sem izrazil to svoje veselje tudi bolgarskemu trgovinskemu ministru dr. Zagorovu. Vse je lepo, kar se je storilo. Da bi večkrat imeli takšne dogodke v odnosih med Bolgarijo in Jugoslavijo!

Finančni minister dr. Šutej je dejal: Mi smo za ozko sodelovanje z bratskim bolgarskim narodom. Mi Slovani moramo biti združeni, da ne postanemo žrtve velikih narodov! Kot finančni minister bom podpiral vsako akcijo za zблиžanje in sodelovanje obeh narodov.

Pravosodni minister dr. Lazar Marković je dejal: V načelih radikalnega programa je na vidnem mestu zблиžanje z Bolgarijo. Popolnoma verujem v odlične rezultate gospodarskega sodelovanja obeh narodov. Naši narodi morajo ostati solidarni in zedinjeni, ker se moreta dva kmetska naroda laže razumeti kot dva industrijska. Iz srca pozdravljam zблиžanje med našima bratskima narodoma.

Trgovinski minister dr. Andres

pa je izjavil: Ustanovitev zbornice ima dvo-

jen pomen. Zbornica bo olajšala sodelovanje med gospodarstveniki obeh držav in zagotovila učinkovito zaščito trgovinskih interesov obeh držav ter pripomogla k njunemu sporazumu. Verujem, da bo prijateljsko sodelovanje obeh narodov dalo v najkrajšem času velike rezultate. Sporazum Bolgarov in Jugoslovancev bo temeljni kamen za mir na Balkanu.

V svojem govoru na prvi seji zbornice je dejal po pravici trgovinski minister dr. Zagorov, da se industrializacija v naših dveh dr-

žavah nahaja šele v prvem početku in da bomo mogli zamenjavati razno blago. Moramo postaviti tudi občni program za industrializacijo in za racionalno izkoriščanje surovin obeh držav. Naši državni moreta skupno nastopati na tujih trgih po naprej določenih načrtih. Potrebno je, da se ustanovi bolgarsko-jugoslovanski odbor, ki je predviden v pogodbi iz l. 1934., da se olajša s tem zamenjava blaga.

Carinsko unijo med obema bratskima narodoma žele vsi in zanjo se morajo ustvariti potrebni pogoji. Vesel sem, da se bom mogel odzvati povabilu, da se udeležim otvoritve Jugoslovansko-bolgarske trgovinske zbornice v Soliji dne 25. februarja.

Celjska okolica še vedno brez petroleja

Srezi Celje, Gornji grad in Smarje pri Jelšah so še vedno brez petroleja. Kakšna je že stiska za razsvetljavo najbolj dokazuje dejstvo, da si je podeželsko ljudstvo pričelo pomagati na ta način, da meša terpentini in bencin ter to mešanico uporablja mesto petroleja. Pripetilo se je že več nesreč, ker so petrolejke napolnjene s to mešanico eksplodirale. Navzlic temu pa in čeprav je ljudem znano, da je pri taki razsvetljavi ogroženo njih imetje in celo življenje, ne prenehajo z uporabljanjem te nevarne zmesi, ker pač morajo imeti neko razsvetljavo, da opravijo zvečer vsaj najnujnejša opravila. Kaj torej pomaga ljudstvu maksimirana cena petroleja, če pa tega ni in si mora pomagati z mešanico, ki je še enkrat dražja od petroleja in pri tem še življenjsko nevarna?

Govori pa se, da je v sosedni banovini petroleja dovolj na razpolago, seveda po višji ceni, kakor je maksimirana. Če je to

resnica, potem ne moremo razumeti, kako izvaja državna oblast nadzorstvo nad onima družbama, ki imata monopol za uvažanje petroleja in vse polno privilegijev, da jima ta monopol donaja čim večji dobiček in to na škodo domačih podjetij, ki so zaradi njih nasilnosti obsojena, da njih obrati počivajo.

Znano je, da so vse intervencije v prilog oskrbe naše banovine s petrolejem ostale brezuspešne. Morda smo se pa zamerili obema silno važnima in za naše gospodarstvo silno koristnima družbama, ker smo v Sloveniji z zadovoljstvom vzeli na znanje maksimiranje cene petroleja, in nam hočejo sedaj nazorno pokazati, kako praktično vrednost ima taka uredba! Kakor vse kaže, bomo moralj odločno protestirati proti maksimiranju cene petroleja, da potolažimo jezo obeh zaslužnih tvrdk in si pridobimo zopet njih naklonjenost in s tem tudi nujno potreben petrolej.

Doma in po svetu

Radikalni praznik Treh jerarhov je praznovala vsaka radikalna skupina za sebe. Radikalni glavnega odbora so imeli eno proslavo. JRZ drugo, pristaši dr. Lazarja Markovića tretjo, pristaši dr. Stojadinovića pa so se zbrali v njegovih villi. Na zboru radikalov glavnega odbora je govoril bivši minister Bobić, ki se je v svojem govoru dotaknil tudi sporazuma. Dejal je, da radikalna stranka tega sporazuma ne more sprejeti. Da se pa ta sporazum popraviti pri obojestranski dobri volji, toda samo s sodelovanjem onih, ki imajo za slombo v narodu, t. j. radikalov glavnega odbora. Nato je govoril o nepriznanju radikalne stranke. Dr. Stojadinović je ugrabil l. 1937. radikalni stranki njeno premoženje, sedaj pa stranka ne dobi odgovora na svojo vlogo za obnovo stranke, čeprav je zakoniti rok že dvakrat potekel.

Demokratski prvak Milan Grol je v Novem Sadu govoril v zvezi z vprašanjem notranje preureditve države o srbskem značaju Vojvodine, ki je bila vedno srbska. Dejal je, da se Hrvatji za časa tuje nadvlade niso niti brigali za Vojvodino, pa tudi ne za Bunjevce. Vojvodina mora ostati v srbski banovini, kjer pa bo dobila svojo popolno avtonomijo, ker v bodoči srbski banovini ne bo nobenega centralizma. Prav tako bodo tudi narodne manjšine dobile vse pravice. O sami notranji preureditvi države pa seveda narodne manjšine ne morejo imeti besede, ker je to stvar, ki se tiče samo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Govor Milana Grola hrvatski listi silno ostro zavračajo, ker da srbske Vojvodine ni. V Vojvodini da je danes štirikrat več Hrvatov ko Srbov. Če bi v Srbiji sprejeli stališče Milana Grola, bi država zabredla v krizo, iz katere je ne bi nihče izvelkel.

Pravosodni minister dr. Lazar Marković je izjavil, da je prepričan, da bo v kratkem prišlo do sporazuma med vsemi radikali, ker ni nikakega resnega razloga, da ne bi bil ta sporazum sklenjen. Kar se tiče zakona o zborovanjih in posvetih je zakonski načrt že gotov in bo te dni izročen odboru

ministrov v proučitev. Zakon o tisku pa se še ne izdeluje, in sicer iz razlogov, ki jih je navedel že dr. Maček in ki so v zvezi z nepetostjo mednarodne politične situacije.

Številne konference med dr. Mačkom, banom dr. Subašićem, notranjim ministrom Mihaldžićem ter ministrskim predsedn. Cvetkovićem so bile v Beogradu. Vse konference so veljale prenosu kompetenc notranjega ministarstva na banovino Hrvatsko ter izdaji uredbe o finančni samostojnosti banovine Hrvatske.

Za senatorja je bil imenovan Čedomir Kokanović, zasebnik iz Banjaluke.

Umrla je zaslužna slovenska slikarica Henrika Santlova iz Gorice. Ze pred 40 leti je prvič razstavila svoje slike in si kasneje na vsaki novi razstavi utrdila sloves ene naših najodličnejših slikaric. Zaslužni umetnici bodi ohranjen svetel spomin!

Objavljena je bila uredba o prejemkih doktorjev medicine, ki opravljajo pripravniško službo v bolnišnicah. Dosedaj so morali opravljati to službo brezplačno. Sedaj bodo dobivali po 1200 din mesečno, če pa imajo v bolnišnici hrano in stanovanje, potem bodo dobivali le 700 din.

Po vseh evropskih državah vlada silen mraz, močni snežni meteži in viharji. Na Madžarskem je sneg mestoma visok že dva do tri metre. Mraz je zahteval tudi že številne smrtno žrtve. Posebno trpe v Berlinu, ker primanjkuje premoga. Tudi v Jugoslaviji je pritisnil hud mraz. V četrtek je bil kazal termometer na ljubljanskem letališču -28,3 stopinj. Takšnega mraza leto še ni bilo in tudi že dolgo vrsto let ne. Vlaki imajo zaradi mraza hude zamude.

Od pričetka vojne je bilo potopjenih po podatkih angleške admiralitete 168 angleških ladij s tonalno 550.569 ton, 14 francoskih in nažo 550.569 ton, 14 francoskih in 120 poljskih s tonalno 76.639 ton in 120 nevtralnih ladij s tonalno 352.485 t. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da je Krakov čisto nemško mesto in da so Poljaki falzificirali njegov praneski značaj.

Angleška vlada je objavila, da morejo nad 27 let stari Angleži vstopati kot prostovoljci v fínsko vojsko.

Reuter poroča, da krožijo v New Yorku vesti, da bodo poslali zavez-

nikl Flincem na pomoč tri divizije, in sicer po eno kanadsko, francosko in poljsko divizijo.

Pomorski odbor ameriškega kongresa bo naročil dva velika parnika, ki bosta plula med San Franciskom in Daljnim vzhodom. Parnika bosta imela 34.000 reg. ton ter se bosta mogla v kratkem času preurediti v nosilca avionov.

Slovaški parlament je sprejel zakonski načrt, s katerim se pooblašča vlada, da ustavi rede za odlikovanja in da daje častne naslove.

Ameriški senat je dovolil Finski in Kitajski zaproseni posojili, toda pod pogojem, da se iz tega denarja ne nabavi vojni material.

Vse Thyssenovo premoženje, ki ga cenijo na 200 milijonov mark, je bilo zaplenjeno.

Nemški listi silno ogorčeno poročajo o justifikaciji Alzacana doktorja Rosa, ki ga je francosko vojno sodišče zaradi špionaže obsodilo na smrt. Vse kaže, da bi hoteli nekateri nemški listi zaradi tega ponovno razgrniti vprašanje Alzacije in Lorene.

Avstralska vlada je sklenila, da bo izdala za letalstvo 25 milijonov funtov. Ze sedaj ima Avstralija 3000 izučeni pilotov. Avstralska vlada bo to število zvišala na 10.000 ter bo v ta namen ustanovila 24 letalskih šol.

Na Kareljski ozini uporabljajo sedaj sovjetski vojaki tudi metalce plamena.

Ker so se pogajanja med japonsko in sovjetsko vlado pretrgala, so začeli Japonci utrjevati mejo Mandžurije.

V Turčiji se občuti veliko pomanjkanje klineev. Zelo primanjkuje tudi stavbenega materiala.

Neresnične vesti nemškega lista o prodaji naših parnikov

Praški list »Der neue Tag« je objavil v eni svojih zadnjih številk vest, da se je na Sušaku ustanovila z angleškim kapitalom ladijska družba, ki kupuje naše trgovske parnike. Vest je popolnoma neresnična. Ni res, da bi se ustanovila na Sušaku kaka družba z angleškim kapitalom, še manj je res, da bi bil kateri naš parnik prodan v tujino. Za prodajo parnikov v tujino je potrebno posebno dovoljenje prometnega ministarstva, ki ni samo nikakega takega dovoljenja izdalo, temveč nasprotno s posebnim aktom sporočilo pomorski direkciji v Splitu, da v nobenem primeru ne bo dovolilo nobene prodaje parnikov v tujino. V zvezi s tem moramo omeniti, da so tudi čisto neresnične vesti o prodaji parnikov »Kraljica Marija« in »Princezinja Olga« v tujino. Tudi to vest so razširjali nekateri tuji listi.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovanec do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejanske plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Sejmi

19. februarja: Semič, Vol. Lašče, Lož, Braslovce, Pišce.

20. februarja: Šmartno pri Ljuti, Tuhinj, Ormož, Ptuj, Videm pri Savi, Dol, Lendava.

21. februarja: Ljubljana, Celje, Ptuj, Trbovlje.

22. februarja: Smihel - Stopiče, Podčetrtek v Vercach, Teharje, Turnišče.

23. februarja: Maribor.

24. februarja: Moravče, Studenec pri Krškem, Cerklona, Lesce, Buča, Zubno, Brežice, Celje, Trbovlje, Kozje, Laško, Beltinci, Rogatec, Slov. Bistrica.

Išče se sposobna pisarniška moč

za trgovsko podjetje, zmožna slovenskega in nemškega dopisovanja, knjigovodstva in strojepisja. Ponudbe z zahtevo plače in reference poslati na naslov: Zdržba trgovcev v Murski Soboti.

POMLADANSKI

DUNAJSKI VELESEJEM

SE VRAŠI OD

10. — 16. MARCA 1940

TEHNIČNI VELESEJEM DO 17. MARCA

Poljedelski stroji, stavbarstvo, stroji in orodje, tehnične ureditve, industrijski proizvodi, nemški industrijski polfabrikati, »hiša mode«, modna industrija, umetni obrt itd.

...

Vse informacije se dobijo pri častnem zastopniku za banovino Hrvatsko in dravsko banovino: J. Kulhanek, ZAGREB, Ilica 9, tel. 24307

in pri generalnem zastopniku za kraljevino Jugoslavijo: H. Pfannenstill, BEOGRAD II., Brankova 8, telefon 30881.

Obiskovalci Dunajskega velesejma dobijo posebne popuste na železnicah kralj. Jugoslavije in na nemških državnih železnicah.